

KEGLEVICH KRISTÓF

A GARAMSZENTBENEDEKI KONVENT HITELESHELYI TEVÉKENYSÉGE (1232–1355)¹

1. Bevezetés

A garamszentbenedeki bencés apátságot I. Géza alapította 1075-ben. A királyi kegyuraságnak és kiterjedt birtokhálózatának köszönhetően Mohácsig a legjelentősebb magyarországi monostorok közé tartozott. Pozícióit a monasztikus rendek hanyatlásának idején, a XIV. és a XV. században is megőrizte. 1330 és 1355 között az a Szigfrid apát állt a monostor élén, aki a hazai bencés reformmozgalom elindítója és vezetője is volt. Szigfrid apáti működése alatt kezdődött meg az apátság ma is álló nagyszabású gótikus templomának építése, és ugyanekkor teljesedett ki a konvent hiteleshelyi működése.²

A hiteleshely sajátos, a közjegyzőséghez hasonló magyar jogintézmény. Azok a káptalanok és konventek számítottak hiteleshelynek, amelyek természetes és jogi személyek megbízásából, illetve királyi parancsra vagy hatósági megkeresésre közhitelű okleveleket állítottak ki.³ Közhitelű diplomát az a személy vagy szerv adhatott, amelyik autentikus (idegenek ügyeiben is bizonyító erejű) pecséttel rendelkezett. A székes- és a jelentősebb társaskáptalanok a XII. század vége óta adtak közhitelű okleveleket. A bencés konventek később kapcsolódtak be a hiteleshelyi munkába: az 1220-as és az 1230-as évtizedektől szórványosan bocsátottak ki diplomákat, a XIII. század második felétől már rendszeresen, de inkább kisebb, mint nagyobb mértékben vettek részt az oklevéladó gyakorlatban. A nagyobb bencés monostorok hiteleshelyi működése Károly Róbert uralkodásának vége felé vált

---

1 Jelen tanulmányt Körmendi Tamás egyetemi tanársegédnek (ELTE BTK) ajánlom, köszönetképpen, amiért nagy türelemmel tanított meg / tanít oklevelet olvasni. Köszönöm továbbá Solymosi László egyetemi tanár (ELTE BTK), Érszegi Géza címzetes egyetemi tanár (MOL) és Somogyi Szilvia egyetemi hallgató (ELTE BTK) segítségét.

2 A garamszentbenedeki apátságra vonatkozó mérvadó szakirodalom: *Marosi-Sümei*, 1994.; *F. Romhányi*, 2000. 26–27. p.; *Hervay*, 2001. 490–492. p.

3 A hiteleshelyekre vonatkozó leginkább alapvető irodalom: *Szentpétery*, 1930.; *Solymosi*, 1994. (Innét a fenti definíció.) A bencés konventek hiteleshelyi tevékenységére lásd *Solymosi*, 1996.; *Szovák*, 2001. és *Dreska*, 2007. *Kosztia*, 1998. részletesen bemutatva a pécsi székeskáptalan hiteleshelyi működését számos általános tanulsággal szolgál.

igazán jelentőssé. A középkor végére — a kolozsmonostori után — a garamszentbenedeki apátság nőtte ki magát a legforgalmasabb bencés hiteleshellyé.⁴

A garamszentbenedeki monostor — amint a többi egyházi oklevéladó szerv is — három minőségben adhatott ki oklevelet: egyházi intézményként (például egyházi bírósági ügyekben), földesúrként és hiteleshelyként. Mint birtokperét sikeresen lezáró földesuraság állította ki az első fennmaradt garamszentbenedeki oklevelet Lőrinc apát 1225-ben.⁵ Miután a perjogi eljárások mikéntje és a hiteleshelyi gyakorlat az Árpád-kor végére megszilárdult,⁶ az ilyesfajta, vagyis földesúrként kiállított oklevelek nem számítottak közhitelűnek, de mivel a kiállító joghatósága alá tartozó ügyletben születtek, mégis bizonyító erővel bírtak. Az egyetlen oklevél-fajta, amelyet egy oklevéladó saját maga számára adott ki, mégis közhitelűnek minősült, az ügyvédvalló levél (*littere procuratorie* vagy *procuratoria*) volt. Ez érthető, hiszen nem adott alkalmat visszaélésre, ha valaki rokonára vagy familiárisára bízta, hogy egy perben képviselje őt. A továbbiakban csak a hiteleshelyi tevékenység során létrejött kiadványokkal foglalkozunk, azokkal tehát, amelyek tárgyában a szentbenedeki konvent nem volt érdekelt.

Olykor azonban nem teljesen egyértelmű, hiteleshelyinek mondható-e egy oklevél. Például 1310. május 13-át megelőzően a garamszentbenedeki konvent előtt petendi György fia Pál megvásárolt a Tolmácsiból való Leusták fia Ledustól, a monostor jobbágyától fél malmot és egy szántóföldet. Ezt a diplomát Teofil esztergomi prépost és az esztergomi káptalan 1310. május 13-i oklevele említi, amelyből az is kiderül, hogy Pál ebben a későbbi időpontban a malmot a szántófölddel együtt a szentbenedeki monostornak adományozta.⁷ Az a körülmény, hogy a szóban forgó javak eredeti tulajdonosa, Ledus jobbágyként — jóllehet jogügyletét önállóan intézte — a monostor joghatósága alatt állt, önmagában is megkérdőjelezi az először említett diploma hiteleshelyi jellegét. Mivelhogy azonban Pál a malmot és a földet — miután megszerezte őket — éppen az apátságnak adományozta, még inkább világossá válik: az 1310. május 13. előtt kelt oklevél nem hiteleshelyi jellegű, mivel kiállítója számára nem volt közömbös az ügyek folyása. 1343. március 1-én Zanchuk fiai Bars megyei birtokaikat illetően osztályt tettek a szentbenedeki kon-

---

4 A kolozsmonostori konvent oklevéladását kb. 7300 Mohács előtti oklevél képviseli; a garamszentbenedekieit 3100. Több mint 1000 oklevél maradt fenn a somogyvári (1700), a zalavári (1500) és a kapornaki (1300) apátságtól is. Ezek a számok csupán hozzávetőlegesek, a Magyar Országos Levéltár digitális adatbázisa alapján határoztuk meg őket, lásd MOL CD.

5 CDES I. 223. p.

6 A hiteleshelyek működésének jogi hátterére lásd *Hajnik*, 1899.; *Eckhart*, 2000.

7 MES II. 622. p.

vent előtt. A *notarius* fogalmazása szerint ez nem *in preiudicium iuris alieni et precipue iuris monasterii nostri* történt. A hiteleshely tehát látszólag nem tartott illő távolságot a jogüggyel szemben, hiszen kifejezte saját érintettségét is. A kitétel azonban azért születhetett, mert a konventnek is volt birtoka a kérdéses településeken vagy azok szomszédságában, ezért mondta ki, hogy az ügylet nem okozhat kárt neki. Így ezt a jellegzetesen fassionális karakterű oklevelet közhitelűnek tekinthetjük.⁸ Nem tételeztük viszont hiteleshelyiként a konvent saját maga számára kiállított ügyvédvalló leveleit (noha ezeket is közhitelűnek tartották), hiszen ezek inkább a monostor történetéhez szolgáltatnak adatokat, ráadásul csak említésből ismeretesek.⁹

A szentbenedeki konvent első hiteleshelyi oklevele 1232-ben kelt. Az Árpád-korból ezen kívül csak egyetlen (1282), az Anjou-kor első két évtizedéből pedig mindössze 5 közhitelű diploma ismert. Habár a ránk maradt oklevelek száma csak töredéke az eredetileg kibocsátottakénak, nyilvánvaló, hogy az apátság ekkor még nem törekedett a társadalom jogi igényeinek kiszolgálására, írnoka csupán alkalomszerűen ragadott tollat. Az ügyfelek sem kívánták igénybe venni munkáját. Rendszeresebb oklevéladás (évente 1–3) az 1320-as évektől figyelhető meg; az 1350-es évek második felétől még gyakoribb oklevéladás a jellemző (évente 1–10 oklevél). Ez a felfutás időben egybeesett Nagy Lajos a hiteleshelyi jogot korlátozó intézkedéseivel: a király 1351-ben törvényi úton tilalmazta a kisebb konventek hiteleshelyi működését, 1353-ban pedig — amint erről az egri káptalan Gilétfi Miklós nádornak címzett okleveléből áttételesen értesülünk — a káptalanok és a konventek pecsétjeit Budára kérette, alighanem azért, hogy a jogosulatlanul használtakat kivonja a forgalomból.¹⁰ A megmaradt hiteleshelyek forgalma megnőtt, amint ez a garamszentbenedeki oklevelek listáján is egyértelműen látszik. A forgalom növekedésének oka nem (csak) az említett törvényekben keresendő, hiszen a megszűnt hiteleshelyek — néhány kivételtől eltekintve — már 1351

8 MES III. 488–490. (különösen 489.) p.

9 Koszta, 1998. 22., 188. p. ezt a típust is hiteleshelyiként kezeli. A *procuratoriák* másik fajtája, amelyek külső személy vagy testület ügyvédvállását rögzíti, természetesen hiteleshelyi *fassio*.

10 1351: *Minuti etiam conventus ab emanatione litterarum suarum super perpetuatione possessionum confidentium cessent, et eorum sigilla omni careant firmitate*. CIH 170–171. p. Jóllehet a törvény csak a birtokok elörökítése ügyében adott oklevelekről szól, mégis a kis konventek hiteleshelyi tevékenységének megszűnését eredményezte. 1353: *Tamen quia sigilla nostra, que cum sigillis omnium capitulorum collegiorum [recte: collegiatorum, K. K.] et conventuum totius regni nuperrime ad mandatum regium in Budam erant portata, tunc nondum nobis fuerant reportata*. ZO II. 509. p. A hiteleshelyi jog korlátozására lásd Szentpétery, 1930. 214–215. p.

előtt sem végeztek jelentős oklevéladást. A társadalom érdeklődése volt meghatározó, amely ekkoriban a korábbiánál is határozottabban fordult a hiteleshelyek felé. Az egyre jobban kiteljesedő hiteleshelyi tevékenység több esetben megoldást jelentett a 14. században válságba kerülő, helyüket kereső monasztikus rendházak problémáira; nem Garamszentbenedek volt az egyetlen monostor, amely jövedelmét kiegészítendő oklevéladásba fogott. Így az általános gyakorlatnak megfelelően forráskiadásunkat és tanulmányunkat az 1350-es évek közepén zárjuk. A pontos évszámot — az egyházi intézmények kiadott oklevéltáraival egyező módon — az archontológia jelölte ki: Szigfrid 1355-ben távozott Szentbenedekről, hogy átvegye Pannonhalma apáti székét. A dolgozat ilyképpen a szentbenedeki konvent hiteleshelyi oklevéladásának korai történetét mutatja be, de a tömeges oklevéladás korának első éveibe is betekintést nyújt.

Az apátság első fennmaradt hiteleshelyi oklevele 1232-ben Jakab mester keze által kelt. Jakab minden bizonnyal szerzetes volt, mesteri címét az indokolhatja, hogy ő vezette a monostori iskolát. Személyében az oklevél megfogalmazóját kell látnunk.¹¹ Az oklevelek kiállítását a kezdeti időkben maguk a fogadalmas szerzetesek végezték, a XIV. század közepétől valószínűsíthetően — más bencés rendházakhoz hasonlóan — világiak is bekapcsolódtak az oklevéladásba.¹² Ezek a „világi” jegyzők műveltségüket természetesen egyházi intézményekben szerezték: olyan pap- vagy szerzetesjelöltek lehettek, akik nem jutottak el a papszentelésig, illetve a fogadalomtételig. A garamszentbenedeki diplomákban nem szerepel a jegyző neve, „*datum per manus*”-formulát is csak az 1232. évi oklevél tüntet föl. Az oklevelek megszerkesztése valamelyik szerzetes dolga lehetett, írásba foglalásukat a XIV. század második felétől bizonnyal a fent említett jegyző végezte, a tisztazatokat a *lector* ellenőrizte, végül a *custos* őrizetében lévő pecséttel pecsételték meg őket.¹³ A szerzetesek ezen kívül természetesen a külső munkában is részt vettek közhitelű tanúként. (Lásd később!)

---

11 1232: CDES I. 283–284. p.; *Szovák*, 2001. 89. p.

12 *Szovák*, 2001. 90. p.

13 *Eckhart*, 1914. 70–75. p.

2. Bevallások

A magánszemélyek jogi ügyleteiről a hiteleshely bevallást (*fassio*), régi szóhasználatlaltal élve felvallást állított ki.¹⁴ Természetesen az oklevelek szövegét legalább annyira befolyásolta a megfogalmazó jogi műveltsége, mint a bevallást tevők szándéka. (Másképpen fogalmazva: a hiteleshely nem foglalt akármit írásba, csak azt, ami összeegyeztethető volt a szokásjoggal.) A garamszentbenedeki konvent 1337-ig kelt (és ránk maradt) oklevelei két kivétellel a *fassiók* csoportjába tartoznak.¹⁵ 1338 és 1355 között az okleveles anyag felét teszik ki a bevallások. Közöttük leggyakoribbak a birtokügyletekhez kapcsolódó: birtokeladó (*venditionalis*), adományozó (*donationalis*), zálogosító (*impignoratitia*), birtokcserélő (*concombialis*), bérbeadó vagy birtokosztályt megörökítő (*divisionalis*) oklevelek. A végrendeletek (*testamentum*) legértékesebb tételei is a földbirtokok voltak. A birtokpererekhez kapcsolódó(hat)ott az eltiltó (*prohibitoria*) és az emlékeztető levél (*memorialis*) is. A szentbenedeki konvent vizsgált diplomái között egy *memorialis* akad, ez is különleges, mivel a szóban forgó, 1349. évi ügyben parassai Miklós fia Miklós mellett, aki az ellen tiltakozott, hogy földemesi Jákónak bármiféle joga lenne Parassa birtokhoz, maga Jákó is megjelent a hiteleshely előtt. Ha az oklevél nem minősítené saját magát emlékeztető fajtájúnak, inkább egyezséglevélnek mondanók.¹⁶ A birtokpereket zárta le az egyezséglevél (*compositionalis*) vagy az *arbitrionális* oklevél.

A szentbenedeki konvent kiállította bevallások egyéb típusai: tanúsítványlevél (*testimonialis*), esküdtételi oklevél (*iuramentalis*), kötelezvénylevél (*obligatorialis*), elismervény (*expeditoria*). A *fassiók*hoz tartoznak továbbá a már említett ügyvédvalló levelek, amelyek közül — mivel hatályuk egy évnyi időtartamra volt korlátozva, megőrzésük így céltalan lett volna — korszakunkból egyetlen eredeti példány sem maradt fenn.

A bevallások fentebbi, gyakoribb típusai mellett a korai időkből egy szolga eladását bizonyító (1282) és egy adoptáló (1302) oklevelet is találunk a szentbenedeki konvent kiadványai között. Ez utóbbiban barsi várjobbágyok fogadták nemzetségükbe két társukat.¹⁷ Meglepően kevés, mindössze egyetlen példány képviseli a mo-

14 Az alábbi irattípusok terminológiájához lásd *Borsa*, 1993.

15 A két legkorábbi jelentés: DL 98 414 (1325. március 2.), DL 90 638 (1330. szeptember 11.).

16 DL 28 067 (Külzet nélkül: AOkm V. 312. p.).

17 1282: DL 1138, 1302: RS I. 86–87. p.

nostor oklevelei között az egyesek által a bevallásokhoz sorolt, mások szerint a *fassio* és a *relatio* mellett külön csoportot képező átirásokat (*transsumptum*).¹⁸

3. Jelentések

Jelentésnek (*relatio*) a felsőbb utasításra kiállított hiteleshelyi oklevelet nevezzük. A szentbenedeki konvent első fennmaradt jelentése 1325-ből való, az 1340-es évektől a relatiók száma nagyjából azonos a fassiókéval. A jelentést készítő hiteleshely feladata az volt, hogy hites embere tanúskodjék a király, valamelyik nagybíró, a vármegye, esetleg a királyné által adott parancs végrehajtásakor, majd levélben számoljon be a fejleményekről. Gyakori parancs volt például az idézés; eredményétül idézőlevél (*citatoria* vagy *evocatoria*) született. A tudományvételt — azaz tudakozódást — vizsgálati levél (*inquisitoria*) megfogalmazása követte. A kettő nemegyszer összekapcsolódott, hiszen ha a vizsgálat valakire nézve terhelő eredménnyel járt, az illetőt azonmód meg is idézték. A birtoknyerés két fő lépéséről birtokbavezető (*introductoria*) és iktatólevelet (*statutoria*) állítottak ki. A hiteleshely mindezen jogi cselekményekben végrehajtó szereppel nem bírt, csak adminisztrálta a történeteket; a királyi (illetve nádori, vármegyei) ember volt a végrehajtó.¹⁹ A határjáró levél (*reambulatoria*) a birtokba vezetéstől vagy iktatástól független határjárásról tudósított. A garamszentbenedeki konvent egy alkalommal, 1340-ben jelentésként is kiállított eltiltó (*prohibitoria*) oklevelet.²⁰

A szentbenedeki bencések tanúbizonyosságul kiküldött hites embereinek többségével több oklevélben találkozunk, úgy tűnik, a szerzetesek közül némelyik —

---

18 DL 86 948 (1322. augusztus 5.). Vö. *Szentpétery*, 1930. 132. p. (A *transsumptum*okat részint a *fassionalis*okhoz, részint a *relati*okhoz csatolja, a szerint, hogy közvetlenül a felek kérésére, vagy a király, illetve más hatóság rendeletére állította-e ki a hiteleshely az átirást.); *Kosztia*, 1998. 23–25. p. (Szóhasználatunkban Kosztia Lászlót követjük, aki a parancslevél szövegét átiró jelentést nem tekinti *transsumptum*nak.)

19 Az oklevelek terminológiája ebből a szempontból gyakran helytelen, a relatiókban a hiteleshely sokszor magát is mint végrehajtót tünteti fel: *Qui [iudex nobilium et testimonium conventus, K. K.] demum ad nos reversi concorditer retulerunt, quod ipsi ... tertiam partem ... contulissent ac statuissent supradicto Stephano ... perpetuo possidendam. ZO II. 613. p. (1355. május 4.) Qui [homo regius et capellanus conventus, K. K.] ... ad nos reversi concorditer retulerunt, quod ... Benedictum ... ad vestram excellentiam citavissent. MES III. 316. p. (1338. június 26.) Nyilvánvaló, hogy a vármegye, illetve a király embere iktatott és idézett, nem a hiteleshelyé. A hiteleshelyhez érkező parancslevelek pontosabban fogalmaztak, mindig csak a királyi embert szólították fel az adott cselekmény elvégzésére (egyes számban).*

20 AOkm IV. 36. p.

egyidejűleg kettő-három — kifejezetten meg volt bízva ezzel a feladattal. 1338 és 1340 között négy jelentés szövegét ismerjük, a konvent részéről mindben Salamon káplán szerepel.²¹ 1355-ből hat *relatio* maradt fenn, ezek közül ötben olvasunk János papról, továbbá egyben-egyben Péter testvérrel és Pál káplánról.²² Ha a perbeli felek tehetősek voltak, megengedhették maguknak, hogy bizonyos minősített esetekben mindkettőjükért külön konventi ember szálljon ki.²³

Ugyanazt a királyi parancsot általában két szomszédos hiteleshelyhez is eljuttatták (esetleg harmadikként a vármegyéhez); szerencsés esetben mindkét, párhuzamosan eljáró hiteleshely jelentése ránk maradt. 1343. május 20-án az uralkodó az Elefántiak egymás közötti hatalmaskodásának ügyében mozgósította a nyitrai káptalan és a szentbenedeki konventet, potenciális végrehajtóként érdekes módon más-más királyi embereket jelölve meg. A két hiteleshely — noha külön járt el — tudományvétele Nyitra vármegye közgyűlésén azonos eredménnyel járt, amint ez a két jelentésből kiderül. Érdekes, hogy a nyitrai *relatio* a tudakozódás másnapján, május 31-én kelt, a garamszentbenedeki csak június 9-én.²⁴ Ugyanez a két hiteleshely egyazon napon, 1352. április 4-én kelt jelentéseinek tanúsága szerint 1352. március 31-én péli Miklós királyi ember mindkét konvent bizonyosságának jelenlétében járta meg Nagyugroc és Pázsit birtokok határait. Ez esetben a káptalan és a konvent együttműködött egymással.²⁵ Szintén az együttműködés jele, hogy 1329-ben a garamszentbenedeki konvent előtti bevallásról készült egyezménylevél megerősítés végett a nyitrai káptalan elé utalta a feleket. Erre vélhetően azért volt szükség, mert az akkoriban még lényegesen forgalmasabb nyitrai káptalan nagyobb tekintélynek örvendett.²⁶

Akadtak ügyek, amelyek pontos lefolyását több jelentésből rekonstruálhatjuk. Például a szentbenedeki konvent két 1355. május 4-i keltezésű relációja Lőrinc fia Mikó barsi szolgabíró a konvent bizonyosságának, János papnak jelenlétében tett intézkedéséről szól. Az egyik oklevél szerint a szolgabíró Pél birtok egyharmad részét péli Dezső fiai, János és Miklós beleegyezésével iktatta az ugyanonnet való

21 MES III. 315–316. p., HO 175. p., MES III. 355. p., AOKm IV. 36. p.

22 DL 41 253, ZO II. 613. p., DL 87 308 — utóbbi kettő egyazon eseményről készült két különböző jelentés —, ZO II. 626. p., DF 249 104, Barsi okmánytár 38–39. p.

23 AOKm V. 350. p. (1350. január 11.), Barsi okmánytár 38–39. p. (1355. december 14.)

24 A két jelentés: AOKm IV. 345–346. p. (nyitrai), DL 3586 (garamszentbenedeki).

25 A két *relatio*: DL 16 108 (nyitrai; ez kissé bővebb, mert tartalmazza az összehívott szomszédok nevét, és továbbmegy a határok leírásában), DF 249 102 (garamszentbenedeki). Az esztergomi keresztes és a szentbenedeki konvent ugyanazt az 1342 körüli esetet érintő tudományvételel említi: DL 87 133, 87 138.

26 A nyitrai káptalan 1329. augusztus 2-i oklevele: HO III. 102–103. p.

János fia Istvánnak. A másik diploma viszont arról tájékoztat, hogy János és Miklós anyja, Katych ellentmondott a birtok másik harmadrésze iktatásának. A két eltérő szöveg arra utal, hogy a konvent ugyanazt az eseményt a két fél kérésére kissé másképpen interpretálta: az egyik oklevél a megvalósult iktatásról szól a tiltakozást meg sem említve, a másik az ellentmondásra helyezi a hangsúlyt.²⁷

4. A hiteleshelyi tevékenység területi hatásköre

A szentbenedeki konvent hiteleshelyi hatásköre korszakunkban meghatározóan Bars vármegyére terjedt ki. A mintegy 90 oklevél közül 10 körül van azok száma, amelyeknek kibocsátójukon kívül semmilyen barsi vonatkozása nincsen. A többi esetben a diplomákban említett személyek vagy birtokok között akad Bars megyei, a vizsgált oklevelek kétharmad része pedig kizárólag Bars megyéhez kötődik. A korai oklevelek többsége Bars vármegye déli, alföldi részéhez kapcsolódik; a Garam-szentbenedektől északra, hegyes-völgyes vidéken fekvő települések — összefüggésben népességük számának növekedtével — jellemzően az 1330-as évek végétől tűnnek fel a hiteleshelyi diplomák adatai között. A *fassiók* és a *relatiók* között területi megoszlás szempontjából nincsen szignifikáns különbség.

Nyitra és Hont megyében, főképpen a Barshoz közel eső területeken a szentbenedeki konvent csupán alkalmoszerűen intézett ügyeket (körülbelül 5-5 alkalommal). Még ritkábban (1–3) került kapcsolatba a hiteleshely Trencsén, Turóc, Sáros, Nógrád, Gömör és Győr megyei birtokosokkal, illetve birtokokkal. A Sárosból való Jakab fia Miklós makoviciai várnagy barsi birtokossal való vitája miatt került a konvent elé, a Győr közelében fekvő Csanakot a Bars megyei lekéri apát adta bérbe a pannonhalminak. A gömöri Derencsény egyik lakosa viszont nógrádi birtoka okán kereste fel a konventet — az oklevélből nem derül ki, miért éppen Garam-szentbenedeket választotta.²⁸ Összegezve: 1355 előtt a szentbenedeki konvent Bars megyén kívüli felvállaló ügyével csak ritkán foglalkozott, a korszakban Bars-

---

27 ZO II. 611–613. p., DL 87 308. Jóllehet mindkét oklevél *Nos conventus monasterii Sancti Benedicti* kezdetű, nem bevallások, hanem a jelentésnek valamely fél számára kiállított példányai (ezért nem az *inscriptió*val kezdődnek). Látszólag ellentmond egymásnak a konvent 1355. november 20-i (DF 249 104) és december 14-i (Barsi okmánytár 38–40. p.) jelentése, hiszen az előbbi szerint Kalacsna föld Ugróc birtokhoz tartozik, az utóbbi bizonytalan benne, Ugróc tartozéka-e vagy oszlányi Miklós fiainak tulajdona. Ez az ellentét azonban feloldható, ha feltételezzük, hogy a megkérdezett Bars megyei személyek (második alkalommal a vármegye közgyűlésén) a két tudományvetelkor eltérő vallomást tettek.

28 Barsi okmánytár 38–40. p.; PRT II. 404. p.; MES IV. 131–132. p.

ban sem volt primátusa. A Felvidék nyugati részén ekkor döntően a pozsonyi, a nyitrai és az esztergomi káptalan (továbbá az esztergomi keresztes konvent) befolyása érvényesült.²⁹

Az ügyes-bajos dolgaikkal a konventhez járulók és a *relatiók* érintettjei a kis- és középbirtokos nemesség soraiból kerültek ki, a XIII. és a XIV. század fordulóján a barsi várjobbágyok is gyakori ügyfelek voltak. A hiteleshelynek meg kellett győződnie az előtte bevallást tevők személyazonosságáról, ennek mikéntjére azonban az oklevelek nem utalnak. Legtöbbjüket a bencések alighanem személyesen ismerték. Ha mégsem, azt egyértelművé tették; így 1349-ben hangsúlyozták, hogy Miklós fia Mihály Nógrád megyei mivoltát csupán saját közlése alapján fogadták el (*comitatus Neugradensis, ut retulit*).³⁰ A szentbenedeki monostor kliensei között nem egy visszatérő személyt és családot találunk (például a Barakcsaiak), az ilyenképpen összetartozó oklevelek adalékokkal szolgálhatnak a család- és település-történethez.

5. Az oklevelek külső ismertetőjegyei

Az oklevelek megpecsételésük módja szerint három csoportra oszthatóak: *littere privilegiales, patentes, clause*. Mivel a pátenseket a XIV. században a garamszentbenedeki konvent a kornak megfelelően mindig hátlapi pecséttel látta el, a zárt oklevelektől csupán az különböztette meg őket, hogy a megpecsételés előtt nem hajtották őket össze háromrét, és pecsétjük nem szélre került, hanem középre. Tartalmuk így a pecsét feltörése nélkül is olvasható volt. Külzetet (*extus*) a zárt okleveleken találunk. A szentbenedeki konvent okleveleinek anyaga az 1330-as évekig kizárólag pergamen volt, az első papírra írt oklevél 1338-ban kelt. A papír használata szinte azonnal általánossá vált, az 1340-es évek végétől Garamszentbenedekről már lényegesen több papíroklevelet ismerünk, mint hártját. Pergamenre az örökjogot biztosító okle-

---

29 Amikor Mátyás király 1462-ben megengedte, hogy a garamszentbenedeki konvent elveszett tipáriuma helyett újat vésethessen, pontosan meghatározta azokat a megyéket, amelyekre a hiteleshely hatásköre akkoriban kiterjedt: Esztergom és Komárom megyéknek a Dunától északra fekvő része, Bars, Nyitra, Hont, Trencsén, Liptó, Árva, Turóc és Zólyom megyék egész területe. *Szovák*, 2001. 94–95. p. Minthogy az idézett kiváltság alapja nyilvánvalóan a szokásjog volt, megállapíthatjuk, hogy a Hunyadi-korban a konvent lényegesen nagyobb területen gyakorolta hiteleshelyi jogkörét, mint az Anjou-kor első felében.

30 DL 96 305.

veleket írták, valamint néhány jelentést; a papír a jelentéseken kívül az ideigtartó jogokat vagy valamely tény igazoló diplomák anyagául szolgált.³¹

Az oklevelek alakja fekvő téglalap, írása a korhoz illően gótikus kurzív. Díszítéssel ritkán találkozunk, mindössze egy-két privilegiális két sor mélységűre növelt kezdőbetűjének (a *Nos... N* betűjének) nagy méretében fedezhetjük föl a díszítés szándékát.³² Az 1340-es évektől gyakran, de nem rendszeresen került az oklevelek végére sorkitöltő jel. Egy alkalommal szokatlan módon a keltezés évszáma utolsó szavának szótagjai közé iktattak sorkitöltő jelet.³³ A szöveget nem központosították, egyes esetekben a nagyobb gondolati egységeket pontokkal vagy vonalakkal (ún. *dictamen*-jel) választották el.³⁴ A javítani szánt szavakat kihúzták és / vagy alulpontosították.

A vizsgált korszakban a garamszentbenedeki konvent két pecsétnyomót használt. Mindkettő kör alakú volt. Az első használata 1232 és 1292 között dokumentálható, ez kéttornyos, kváderosztású, középen kapuval áttört templomhomlokzatot ábrázolt. Gyöngysorok közé foglalt, *maiusculákkal* írt körirata: +S(IGILLVM) CAPITVLI S(AN)C(T)I BENED(I)C(T)I DE GRANA. Az 1232. évi (első hiteleshelyi) oklevélen a konvent pecsétjén kívül Lőrinc apáté is ott függött. Ez erősen töredékes, mandorla alakú; álló, jobbában pásztorbotot tartó alak látszik rajta. *maiusculás* köriratából [G]RAN[A] vehető ki. A konvent második pecsétjének első felismerhető lenyomata 1330-ból származik; lehetséges, hogy az új pecsétnyomó létesítése a hiteleshelyi tevékenység kibontakozásával függ össze. Ez a *tiparium* — amint ez Mátyás király a konvent pecsétjének megújításáról szóló 1462. évi okleveléből következtethető — az 1450-es években, valószínűleg 1453-ban veszett el. A szerzetesi csuhába öltözött, jobb kezét áldó mozdulattal vállához emelő, bal kezében könyvet tartó, aránytalanul kis fejméretű Szent Benedeket ábrázolta. Gyöngysorok közé foglalt, *maiusculás* körirata: + S(IGILLVM)

31 Pergamenre írt, nem örökjogot biztosító jelentés: Barsi okmánytár 31–32. p. (1351. május 16.)

32 DF 209 074 (1337. január 24.), DF 208 506 (1355. augusztus 21.). A DL 3366 (1341. március 28.) jelzetű oklevélen kihagyták a nagyított kezdőbetű helyét, de nem írták be. Ez azt bizonyítja, hogy az oklevéllírás és a díszítés két személy végezte különböző munkafázis volt. Ugyancsak üresen maradt a kezdőbetű helye a konvent saját ügyében kiadott, 1292. szeptember 1-én kelt oklevelében: DF 283 896.

33 DL 41 030 (1347. január 18.)

34 DL 77 082 (1353. július 15.), DL 4451 (1354. szeptember 19.).

CONVENTVS S(AN)C(T)I BENEDICTI DE GRON.³⁵ A szentbenedeki konvent az 1350-es évek végéig privilégialis okleveleinek többségét chirographálta is.

A konvent első pecsétje. MES I. 259. p.

A konvent második pecsétje. MES I. 127. p.

6. Az oklevelek belső szerkezete

Az oklevelekben az *intitulatio*, az *inscriptio*, a *salutatio*, a *promulgatio*, a *corroboratio* számos, a XIV. századi hiteleshelyi gyakorlatból jól ismert formulájával találkozunk. Ezek fajtáit nem részletezzük, csupán egy-két helyi sajátosságra hívjuk föl a figyelmet. Szembeszökő, hogy a monostor *intitulatio*ja a korszak végére sem állandósult.³⁶ Jelentés esetén az *inscriptio* az *intitulatio* elé került. A jelentések a hagyományos (a korai középkorra kifejlesztett) oklevéltan szerint igen

35 1232: MOL V 8 1153 (konventi — DL 181), V 8 1152 (apáti — DL 181); 1292. szeptember 1.: DL 1346; 1330. szeptember 11.: DL 90 638; a konvent második pecsétje: MOL V 8 648 (DL 90 671 — 1402. augusztus 9.). A pecsétek leírásához lásd Takács, 1992. 61–63. p. A második konventi pecsét köriratának utolsó szava *Takács*, 1992. 62. p. szerint — tévesen — GARON. (Valójában az 'R' dupla szárú.)

36 *Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta fluvium Gron*. A *fluvium* gyakran hiányzik, a *Gron* helyett pedig sokszor áll *Goron*. 1349. augusztus 1-én ugyanazt az oklevelet a két fél számára két példányban állították ki — az egyikben *Gron*t, a másikban *Goront* olvasunk. DL 28 067.

egyszerű szerkezetűek, ennek ellenére számos kikristályosodott formulát tartalmaznak. 1355 előtt mindössze 3 *arenga* fordul elő; ez az oklevélrész a kései Anjou-korban népszerűbb lett. A gyakorlatias célú hiteleshelyi oklevelek tartalmilag legfontosabb része a *narratio* és a *dispositio*, amelyhez gyakran valamilyen záradék társult. A *corroboratio* az oklevél megerősítésének módjáról tájékoztat, általában a pecsételéstről, egy alkalommal a chirographálásról is.³⁷

A keltezés túlnyomórészt a keresztény ünnepek segítségével történt, csupán egyetlen római naptár alapján történő *datatio* fordul elő.³⁸ Fontos hangsúlyoznunk, hogy az oklevelek keltezése nem, vagy nem minden esetben esett egybe a szöveg lejegyzésének időpontjával, jogérvényt is jelenthetett. Egyértelműen bizonyítja ezt, hogy akad oklevél, amely december 24-én, karácsony vigíliáján, illetve nagycsütörtökön „kelt”. Ezeket a diplomákat biztosan nem ezeken a napokon — amelyek fontos ünnepnapoknak számítottak — írták le. A szép, kerek, ünnepi keltezések viszont jól megfeleltek a jogérvény kezdeteként.³⁹ Ugyanezt a megfontolást támasztja alá egy 1307. február 19-én „kelt” oklevél, amelynek tárgya valamely egy héttel korábban elkövetett gyilkosság. Az 1307-es évszám 7-e előtt kihúzva 8-as szerepel. Az oklevelet nyilvánvalóan 1308-ból datálták vissza. Az oklevelek keltezését tehát csupán kiállításuk hozzátétőleges időpontjaként szabad fölfognunk.⁴⁰

7. A konvent 1355-ig kibocsátott hiteleshelyi okleveleinek jelen kiadása

Miután az esztergomi székeskáptalan a garamszentbenedeki apátság birtokainak zálogjogon már 1538 óta haszonélvezője volt, 1565-ben I. Miksa új királyi adomány címén az apátság vagyonát a káptalannak adományozta. A földeken és a monostor épületeiből kialakított váron kívül a garamszentbenedeki levéltár is a székeskáptalan kezelésébe ment át. A szentbenedeki hiteleshely a jogintézmény fennállásának végéig fönmaradt (1875-ben még volt konventi jegyző). A levéltárat 1888-ban vitték Esztergomba.⁴¹ II. József iratkezelési reformjai értelmében a levéltárak anyagát magán és hiteleshelyi állagra osztották szét. A szentbenedeki

---

37 ...*duximus* ... *per medium alphabeti intercidi*. MES IV. 132. p.

38 MES III. 291. p. (1337. február 9.) Római naptár szerint keltezett a konvent saját ügyében kiadott 1225. december 24-i oklevele is: CDES I. 223. p.

39 CDES I. 223. p. (1225. december 24.), AOkm V. 572. p. (1352. április 5.).

40 DL 1700., AOkm I. 122. p. (1307. február 19.) A keltezés egyébként is zavaros: *Datum dominica die proxima antedicta [Invocavit, K. K.], anno Domini M^o CCC^o octavo septimo*. Az oklevelek keltezésére általánosságban: *Eckhart*, 1914. 80–81. p.; *Érszegi*, 2007. 13–14. p.

41 *Haiczl*, 1913. 24–33., 169., 111. p.

hiteleshelyi részleget az Esztergomi Székesfőkáptalan Hiteleshelyi Levéltárának részeként 1950-ben a Komárom Megyei Közlevéltár anyagába olvasztották be, ahonnan 1968-ban a magyar és a csehszlovák állam megegyezésének eredményeképpen Pozsonyba került (a hiteleshely késő középkori *protocollum*ával együtt); cserébe a Magyar Országos Levéltár megkapta a budai káptalan és a székesfehérvári keresztes konvent addig Pozsonyban őrzött okleveleit.

Az alábbiakban a garamszentbenedeki konvent 1355-ig kibocsátott hiteleshelyi okleveleinek listáját közöljük. Ezen diplomák közül egy sem a monostor hiteleshelyi levéltárából származik, jobbára a Magyar Országos Levéltárba került kincstári, családi levéltárak anyagához tartoznak. Néhány, korszakunkba tartozó oklevelet az esztergomi székeskáptalan hiteleshelyi, illetve magánlevéltárába soroltak. Azt az oklevelet, amelynek már van kiadása, csak regesztá formájában tesszük közzé levéltári és bibliográfiai adataival együtt. A korábbi kiadások szöveghibáit nem javítottuk, csak keltezését; ha a (középkori) külzet hiányzott, pótoltuk. Az eddig kiadatlan okleveleket teljes szövegükben hozzuk, ugyancsak (fej)regesztával és apparátussal.⁴² Az eredetiben fennmaradt oklevelek középkori másolatainak eltérő olvasatait nem közöljük, hiszen ezek érdemben semmit nem tesznek hozzá a tartalomhoz, viszont jelentősen megnövelnék a terjedelmet. A hátlapi feljegyzések közül csak a középkoriakra voltunk tekintettel, ezt — ha nem jelöltük másként — ugyanaz a kéz írta, mint a főszöveget. Hasonló elveket szem előtt tartva közöltük vagy regesztáztuk a konvent okleveleit tartalmilag átiró vagy említő forráshelyeket is; ez utóbbiak esetében nem mindegyik, a keltezéshez szükséges dátumot tüntetjük fel eredeti formájában. A csak tartalmi átirásban vagy említésből ismert oklevelek dátumozása kurzív.

Az oklevelek közlési elveinek tekintetében — néhány kivételtől, mint például a személynév jelzőjeként szereplő *Sanctus* és *Beatus* melléknevek nagybetűs írásmódja, eltekintve — Tringli István ajánlásaihoz tartottuk magunkat. A szöveg külső megformálásában Dreska Gábor nemrég megjelent okmánytárát vettük alapul. Széleskörűen használtuk továbbá a Magyar Országos Levéltár Rácz György szerkesztette digitális adatbázisát.⁴³

Jelen tanulmányt az oklevelek listája követi, a regesztákban szereplő, nem triviális helynevek azonosítója után pedig rövidítés- és irodalomjegyzék található.

42 Egyes okmánytárak — AOKm, RS — a középkori tartalmi kivonatokhoz hasonlóan csak az oklevelek érdeminek ítélt sorait közölték, formulás részeit elhagyták. Ezeket a diplomákat kiadottnak minősítettük, csak a két időben legkorábbit (1322. július 3. és augusztus 5.) írtuk át teljes szövegében, mivel rövidiek, ugyanakkor sok formulás részt tartalmaznak.

43 Tringli, 2000.; Dreska, 2007.; MOL CD.

8. Okmánytár

1.

1232 — *Lőrinc apát és a garamszentbenedeki konvent bizonyítja, hogy Joahun barsi várjobbágy Tolmácsban fekvő birtokát Gilianus, Woch és Munchur nevű rokonainak eladta.*

Chirographált, középen lyukas hártya, melyről sárga-kék sodraton az apát és a konvent pecsétje függ. DL 181 (NRA) — FACSIMILE: *Solymosi*, 1996. 485. p. — KIADÁSA: ÁUO VI. 515. p., CDES I. 283–284. p. — REGESZTÁJA: MES I. 289. p.

2.

†**1272. február 23.** — *A garamszentbenedeki konvent tudatja, hogy kaszai János fia Smaragd ispán és Damján apát László alországbíró ítéletlevele értelmében Zliechó földet leirt határok szerint megosztották egymás között.*

A garamszentbenedeki konvent 1659. december 4-i hiteles átirásából. DL 795 (Acta Ies.) — Erről a 18. században egyszerű másolat készült: DL 794 (Acta Ies.).

Universis Christi fidelibus, quibus praesentes literae patuerint, conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron salutem in omnium salvatore. Significamus vobis, quod cum inter comitem Smaragdum de Kaza filium Ioannis ab una parte, et Damianum abbatem ab altera super facto terrae Zliecho vocatae fuisset quaestio suscitata et per formam iudicii diu ventilata, tandem eadem partes literas comitis Ladislai viceiudicis curiae domini regis nobis praesentaverunt, in quibus vidimus contineri, quod terra iam dictarum partium comparentium et se obligantium in figuram iudicii in certam divisionem praesente Kuncz de Bebtch praestaldo dicti iudicis sub nostro testimonio deduci decreverint et partibus assignari, nos itaque ad hoc exequendum cum eodem Kuncz de praedictis partibus unum confratrem nostrum Iacobum idoneum virum et discretum transmisimus, qui ad nos reversus nobis dixit et eiusdem dictis nominati praestaldus et partes concordaverunt, quod tota terra, quam dictus comes possidebat, iacens versus orientem in parte Podskalye in latere magni montis Straz cum omnibus utilitatibus suis cessit comiti Smaragdo, tota portio vero iacens a parte inferiori videlicet a parte terrae Zlyecho in valle magna, et in alia sub Drascina, quae iacet ab utraque parte viae magnae, qua itur ad Prusina, inter portiones comitis ab utraque parte fluvii, quae cessit domino abbati, quam prius idem comes possidebat, extitit devoluta, et eadem portiones, sicut partes communiter, praestaldus et noster homo ad hoc missus retulerunt, cum metis intermediis de novo assignatis et bene patentibus taliter distinguuntur, videlicet prima meta incipit a magno monte Straz, inde continuis metis in latere magni montis

venit ad fontem Wnalie, hinc directe per verticem ad partem orientalem ad magnam petram Solymos dictum,¹ inde per latus montis descendit versus viam publicam ad Radotina, et ibi transeundo venit ad concursum duarum aquarum, ubi est meatus aquae² antiquae, ab hinc ascendendo venit ad montem Mazaczka, quae³ transit viam et venit ad montem Moite, et inde vertit se ad petram Ostro, ibi descendit ad Bistra Studine et venit ad vallem Siroka Dolyinka, hinc vertit se et vadit ad montem Wapenyczka, et inde ad Ptassicz montem, et ibi continuatur metis antiquis, et in iisdem metis antiquis circuit totam portionem dicti abbatis incipendo a loco, qui vocatur Zlezaygrek, venit ad Bela Patak, inde ulterius progrediens ad meridiem ad Domaniovi Wrch, inde transit per fluvium Ribovecz et venit ad Nitricham, inde cadit in fluvium Huczko versus terram filiorum Andree et Ioannis, inde ulterius ascendendo ad orientem, ubi Iesztrebe et Gracka terminatur, venit ad montem Ozelne dictum, unde venit ad viam novam, qua itur ad possessionem Cziczman, et ita terris clauditur prioribus et antiquis, unde eadem partes propter bonum pacis cesserunt renunciando omni actioni et controversioni, quas se dicebant velle suscitare ratione servorum et ancillarum, iure perpetuo et irrevocabiliter relinquentes portiones taliter excisas et consignatas permanere, praeterea iam dictus abbas in signum et titulum sinceræ dilectionis sessionem seu curiam ipsius comitis permisit locari et situari in parte meridiana iuxta metas, et si quae partium aliquo temporum praemissam ordinationem niteretur revocare vel inturbare, sicut inter se ordinatum extitit, habebitur penitus pro convicta. In cuius rei memoriam pleniorum praesentes concessimus literas sigilli nostri munimine roboratas. Datum septimo Calendas Martii, anno gratiae millesimo ducesimo septuagesimo secundo.⁴

¹ *Recte*: dictam. ² DL 794: metae. ³ *Recte*: qua (amerre). ⁴ Hamis. Szövege pontatlan, hiszen nem említi, hogy Damján szkalkai apát volt. (PRT XII/B. 417. p.) A fenti oklevelet valószínűleg 1364-ben hamisították, a nyitrai káptalan 1364. június 17-re keltezett, majdnem teljesen egyező szövegű oklevelével [DL 25 086 (Acta Ies.)] együtt. Zliechó határjárását tartalmazza a garamszentbenedeki konvent — hitelesnek tetsző — 1364. július 18-i oklevele [DL 794, 795 és 5329 (Acta Ies.)] is. Ugrin fia László alországbíró működése 1364-ben dokumentálható (*Bertényi*, 1976. 127. p.), 1269-ben és 1274-ben az alországbírót Istvánnak hívták (DF 200 024, DL 86 841). A *praestaldus*, a *servusok* és az *ancillák* emlegetése, a római naptár szerint való keltezés archaikus elemek; arra utalnak, hogy a fenti diplomát egy korábbi, feltehetően valóban 1272-ből származó oklevél alapján készítették. A hamisításra a határleírás módosítása végett kerülhetett sor.

3.

1282 — *Márton apát és a garamszentbenedeki konvent bizonyítja, hogy Basna fia, Fábián és Tódor Mortunus nevű szolgáljukat és ennek fiait, Fylochét és Ipolyt eladták Ondey fia Istvánnak.*

Hártya, rajta a konvent pecsétje függ piros-sárga-zöld sodraton. DL 1138 (NRA)

Martinus abbas Sancti Benedicti de iusta¹ Goron et conventus eiusdem locy omnibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Fabianus et Theodorus filii Basna iobagiones castri Nytriensis in presentia personaliter constituti nostri quendam servum ipsorum hereditarium nomine Mortunus cum duobus filiis suis Fyloche et Ipolc vocatis propter nimiam paupertatem, incendium, devastationem et penuriam, quam per filios Cholk sunt perpassi, confessi sunt se magistro Stephano filio Ondey vendidisse et per eum suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo possidendos pro decem marcys finy argenti, quas iidem dixerunt ab eodem magistro Stephano plenarie recepisse, hoc expresso, quod si quid super ipsos servos contra ipsum magistrum Stephanum per quempiam dignum oriri contingeret questione, ex tunc Fabianus et Theodorus suprascripti magistrum Stephanum antedictum propriis laboribus et expensis expedire tenebuntur, iidem Fabianus et Theodorus ad hoc et² obligarunt, quod si servi antedicti zelo infidelitatis inbuti ab ipso magistro Stephano affugerent, ex tunc predictam summam pecunie duplo reddere et reffundere tenerentur vel eosdem servos reducendi. In cuius rey testimonium ad petitionem et instantiam utriusque partis presentes litteras concessimus sigilli nostri munimine communitas. Datum anno Domini M^o C^o C^o LX° X^o X^o II°.

¹ Sic! ² Értelme talán: etiam.

4.

1302. augusztus 12. — *Henrik apát és a garamszentbenedeki konvent előtt Bánk fia István és más felsorolt barsi várjobbágyok Polus fia Jakabot és testvérét, Mártont nemzetségükbe és rokonságukba fogadják.*

A nedvességtől csekély mértékben megrongált hártya, hátán rányomott pecsét maradványai. DL 86 893 (Hg. Esterházy cs. lt.) — KIADÁSA: RS I. 86–87. p. — REGESZTÁJA: AOkI I. 262. sz. — Hátlapi feljegyzés: 15. századi kéz írásával tartalmi összefoglaló, lásd RS I. 87. p.

5.

1307. február 19. — *Pál apát és a garamszentbenedeki konvent bizonyítja, hogy Fudur János és Culb Tamás megölték rokonukat, zselízi Been fia Istvánt.*

Hártya, hátán zárópecsét helyével. DL 1700 (NRA) — KIADÁSA: AOkm I. 122. p. — REGESZTÁJA: MES II. 568. p. (hibásan 1307. február 12-i dátummal); RS I. 210. p.; AOkl II. 124. sz. — KÜLZETE: RS I. 210. p.

6.

1308. február 11. után — *Pál apát és a garamszentbenedeki konvent tanúsítja, hogy András fia Jakab, a barsi vár keletsényi jobbágya felsorolt javait unokaöccseire, Istvánra és Jánosra hagyja.*

A nedvességtől helyenként elrothadt hártya, hátán rányomott pecsét viaszmaradványa. DL 86 901 (Hg. Esterházy cs. lt.) — KIADÁSA: RS I. 248. p. — REGESZTÁJA: AOkl II. 312. sz.

7.

1309. május 1. — *A garamszentbenedeki konvent előtt tajnai Luka fiai, Anda és Lőrinc, valamint tajnai Zogou fiai, János, Márk és Ábrám Pinár és Korosán birtokaikat illetően osztályt tesznek.*

A nyirkosságtól sérült, szétomló hártya. Hátdoldalán rányomott pecsét viaszmaradványai. DL 90 631 (Tajnay cs. lt.) — KIADÁSA: RS I. 285. p. — REGESZTÁJA: AOkl II. 621. sz.

8.

1309. október 9. — *Pál apát és a garamszentbenedeki konvent tanúsítja, hogy korosáni Gergely fia János barsi várjobbággy korosáni birtokát kezésének, Ilerus fia Mihálynak adja, továbbá végrendeletében feleségét és Ivánka nevű fiát e Mihályra bizza.*

Átírása Bebek István országbíró 1367. március 4-i oklevelében [DL 58 577 (Forgách cs. lt.)]. — Az átírás szerint privilégialis formában állították ki. — KIADÁSA: RS I. 306. p. — REGESZTÁJA: AOkl II. 755. sz.

9.

1320. június 8. — *László garamszentbenedeki apát és a konvent tanúsítja, hogy Bedee ispán szerviense, Fodornak mondott János helyett kifizette a fogott bírák megszabta váltságot Pál egykori csütörtökhelyi falunagynak fia, Benedek megölése miatt.*

Hártya, zárlatán pecsét maradványa, szalagja. DL 58 450 (Forgách cs. lt.) — KIADÁSA: CD VIII/2. 286–287. p. — REGESZTÁJA: MES II. 777. p. (tévesen 1320. június 5-re keltezi); RS II. 254. p.; AOkl V. 807. sz. — KÜLZET: RS II. 254. p.

10.

1321. november 26. előtt — *A garamszentbenedeki konvent oklevele szerint Kelecsény föld felét két telekkel együtt Chomortan fia István és Dobak eladta Pirosnak mondott Jakabnak.*

Említése Imre barsi ispán és a szolgabírák 1321. november 26-i ítéletlevelében [DL 86 942 (Hg. Esterházy cs. lt.) — TARTALMI KIVONATA: RS II. 285. p. (Hibásan 1321. február 19-i dátummal, a garamszentbenedeki konvent 1322. augusztus 5-i átírásából, lásd a 13. sz. alatt!); RS II. 322. p. (helyes dátummal, az eredetiről) — REGESZTÁJA: AOkl VI. 320. sz.]. — Eszerint pápens formájú volt. — REGESZTÁJA: RS II. 285. p. (1321. február 19. elé keltezi.)

11.

1322. január 22. előtt — *A garamszentbenedeki konvent előtt kozmályi András Fanch fia János személyében ügyvédet vall.*

Említése Pál országbíró 1322. január 22-i oklevelében [DL 50 914 (Kállay cs. lt.) — REGESZTÁJA: Kállay-oklevéltár I. 375. sz.].

...Iohannes filius de Fanch pro Andrea filio Andree de Kozmal cum procuratoriis litteris conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron ... contra Thomam de Byry ... proposuit eo modo, quod...

12.

1322. július 23. — *László apát és a garamszentbenedeki konvent előtt Sanczech nemes Füss, Tild, Valkász és Ebedec birtokait végrendeletileg megosztja fiai között.*

Majdnem ép, egy helyütt vízfoltos hártya, hátoldalán pecsét nyoma, bevágásai. DL 58 453 (Forgách cs. lt.) — TARTALMI KIVONATA: RS II. 368. p. — REGESZTÁJA: AOkl VI. 695. sz.

Nos frater Ladislaus abbas Sancti Benedicti et conventus eiusdem de iuxta Goron significamus universis presentium per tenorem, quod vir nobilis Sanczech dictus unacum suis filiis Rubino, Nicolao, Deso, Iohanne ad nos accedens talem divisionem in suis possessionibus ipsis suis filiis ordinavit et fecit, primo Rubino suo filio seniori propter maiorem dilectionem, ut suis fratribus impendat, medietatem possessionis Fyus dicte et possessionem Tyld vocatam totam contulit cum omnibus suis utititibus et pertinentiis perpetuo possidendam, Nicolao vero, Deso et Iohanni alteram medietatem ipsius Fyus et Walcas et Ebedicz vocatas

tradidit perpetuo possidendas cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis, quibus ipse Sanczech ipsas dinoscebatur possedisse, habentes predicti sui filii ratum et firmum, quomodo pater ipsorum ordinavit et fecit. In cuius rei memoriam presentes eisdem duximus concedendas. Datum feria VI^a proxima ante festum Beati Iacobi apostoli, anno Domini M^o CCC^{mo} vigesimo secundo.

13.

1322. augusztus 5. — *László apát és a garamszentbenedeki konvent Pirosnak mondott Jakab kérésére átírja Imre barsi ispán és a négy szolgabíró 1321. november 26-i oklevelét.*

Vízfoltos, több helyütt lyukas hártya, hátoldalán kerek pecsét nyoma, szalagja. DL 86 948 (Hg. Esterházy cs. lt.) — TARTALMI KIVONATA: RS II. 372. p. — REGESZTÁJA: AOKI VI. 723. sz.

Nos frater Ladislaus miseratione divina abbas monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron et conventus loci eiusdem significamus universis, quibus presentes ostenduntur, quod feria tertia proxima post ad Vincula Sancti Petri apostoli Iacobus dictus Pyrus accedens ad nostram presentiam litteras magistri Emerici castellani de Leva et comitis Borsiensis ac quatuor iudicum de eodem nobis exhibuit presente homine nostro fidedigno Petro fratre Fabiani tenorem huiusmodi pertinentes:

Nos magister Emericus, maior plaustorum domini regis, castellanus de Leva et comes Borsiensis, necnon Alexander, Iwan, Nycolaus et Iwanca, quatuor iudices nobilium de eodem...¹

Nos vero iustis petitionibus Iacobi antedicti, quibus nos diligenter supplicavit, satisfacere cupientes prenotatas litteras de verbo ad verbum sine aditamento et diminutione in hanc publicam formam presentis littere nostre atentice² inseri faciendo, quemadmodum est premissum, secundum quod homo noster ad hoc deputatus ac prius habitus coram nobis plenarie recitavit. Datum die Sancti Dominici confessoris, anno Domini M^o C^o C^o C^o XX° secundo.

¹ TARTALMI KIVONATA: RS II. 285. p. (hibásan 1321. február 19-i dátummal), RS II. 322. p. — REGESZTÁJA: AOKI VI. 320. sz. ² *Bizonytalan olvasat.*

14.

1324. február 20. — *A garamszentbenedeki konvent bizonyítja, hogy Károly Róbert király átírt parancslevelének megfelelően a királyi ember simonyi Mihály fiai, Pál és Lőkös között felsorolt Bars, Hont, Nyitra és Trencsén megyében fekvő birtokaikat illetően osztályt tett.*

Hártya, hátoldalán rányomott pecsét nyoma. DL 98 088 (Tab. prov.) — 15. századi hitelesítetlen, keltezetlen, kétoldalas, papírra írt másolata: DL 72 512 (Simonyi cs. lt.). — Újkori másolatai: 1. 18. századi egyszerű másolat: DL 86 957 (Hg. Esterházy cs. lt.). 2. A garamszentbenedeki konvent 1711. szeptember 21-i hiteles átírásnak 1748. évi egyszerű másolata: Štátny Oblastný Archív v Nitre – Illésházy cs. trencséni lt., patrimoniális levéltár, oklevelek 4–17–43 (DF 266 700) 40–42. p. 3. A garamszentbenedeki konvent 1711. szeptember 21-i hiteles átírása alapján készült egyszerű másolat: SNA – Leleszi konvent hiteleshelyi lt., Acta Bercsényiana, fasc. 36–39. (DF 285 046). — KIADÁSA: CD VIII/6. 76–78. p. — REGESZTÁJA: AOkl VIII. 74. sz.

15.

1324. március 30. — *A garamszentbenedeki konvent előtt András és Gyula eltiltják Péter fia Sándort Ebedec birtok eladásától, Zancheket pedig annak megvásárlásától.*

Hártya, hátán kerek zárópecsét nyomával. DL 2238 (NRA) — KIADÁSA: AOkm II. 122. p. — REGESZTÁJA: AOkl VIII. 151. sz.

16.

1324. április 17. előtt — *A garamszentbenedeki konvent ügyvédvalló levele szerint szecsei Péter fia Sándor fiait, Pétert és Györgyöt törvényesen képviselheti.*

Említése a nyitrai káptalan 1324. április 17-i oklevelében [Eredetije lappang. — KIADÁSA: Barsi okmánytár 18–19. p. (A vonatkozó hely: 18. p.), Palásthy I. 44–45. p.].

17.

1325. március 2. — *László apát és a garamszentbenedeki konvent tanúsítja, hogy Pál fia Istvánt Bars vármegye hatóságának emberei bevezették Tamás fiait, András és Miklós teljes barakcsai birtokrészébe.*

Hártya, hátoldalán zárópecsét helye és befűzött csíkja látszik. DL 98 414 (Tajnay cs. lt.) — REGESZTÁJA: AOkl IX. 80. sz. — KÜLZET: uo.

Nos frater Ladislaus miseratione divina abbas monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron et¹ conventus loci eiusdem damus pro memoria, quod feria sexta proxima post primam dominicam quadragesime videlicet Invocavit² Thomas serviens magistri Emerici comitis Borsiensis loco domini sui ad hoc deputatus, quatuor iudices nobilium de eodem videlicet propriis in personis, presente homine nostro fratre Nicolao viro utique fidedigno introduxerunt Stephanum filium Pauli in possessionem Barakcha vocatam, quam idem iudicio de filiis Thome, Andrea et Nicolao lucratus fuit coram eisdem totam portionem eorundem in eadem Barakcha

existentem, ut in litteris prius habitorum magistri Emerici comitis Borsiensis et quatuor iudicum de eodem vidimus contineri. Datum sabbato proximo post dominicam prenotatam, anno Domini M^o C^oC^oC^o X^oX^o quinto.

¹ Sic! ² 1325. március 1.

18.

1329. május 1. előtt — *A garamszentbenedeki konvent egyezséglevele szerint győrödi Myke fiai, Myke és Pabor kötelesek megjelenni a nyitrai káptalan előtt, hogy megerősítsék az egyezséglevelet, majd rokonaiknak, Benedek fia Istvánnak, Dersnek, Andrásnak és Zobuzlausnak át kell adniuk az őket Győröd birtokon megillető földrészt.*

Említése a nyitrai káptalan 1329. augusztus 2-i oklevelében [DL 40 557 (MNM) — KIADÁSA: HO III. 102–103. p. (Az említés: 103. p.), Barsi okmánytár 20–21. p. — REGESZTÁJA: AOkl XIII. 439. sz.]. — REGESZTÁJA: AOkl XIII. 208. sz.

19.

1329. október 13. előtt — *A garamszentbenedeki konvent előtt Gyula fia Gergely szerviense, Mykch személyében ügyvédet vall.*

Említés Pál országbíró 1329. október 20-i bizonyáglevelében [DL 2569 (NRA) — KIADÁSA: AOkm II. 442–443. p. — REGESZTÁJA: AOkl XIII. 565. sz.].

20.

1330. július 8. előtt — *A garamszentbenedeki konvent oklevelének értelmében Tótának mondott Márton Teeth fia István ellen a királyi jelenlét elé idézték.*

Említése Kont Miklós nádor 1364. október 17-i ítéletlevelében [DL 5168 (NRA) — KIADÁSA: Barsi okmánytár 49–54. p. (A vonatkozó hely: 51. p.)].

21.

1330. július 13. — *A garamszentbenedeki konvent tudtul adja, hogy Károly Róbert király parancsára bizonyosága jelenlétében a királyi ember Nádasd birtokot Fekete Andrásnak iktatta.*

Eredetije 1881-ben Házasnényén [a mai Lukanyénye (Nenince)] volt, ma lappang. — TARTALMI KIVONATA: AOkm II. 500–501. p. ez alapján készült. — Újkori másolatai: 1. A garamszentbenedeki konvent 1560. január 8-i átírásának 18. századi másolata: DL 25 084 (Acta Ies.). 2. 1566-i egyszerű másolat: SNA – Garamszentbenedeki konvent hiteleshelyi lt. 2701 (DF 206 770). 3. A garamszentbenedeki konvent 1615. szeptember 20-i átírása:

DL 2623 (Acta Ies.). 4. A garamszentbenedeki konvent 1651. április 12-i átírása: DL 2624 (NRA). 5. A garamszentbenedeki konvent 1784. március 17-i átírása: DL 95 921 (Tersztyánszky cs. lt.). 6. 18. századi egyszerű másolat: DL 25 086 (Acta Ies.). — REGESZTÁJA: AOKl XIV. 412. sz. — Károly Róbert 1330. augusztus 21-i oklevelében [DL 25 085 (Acta Ies.)] — KIADÁSA: CD VIII/3. 451–453. p. — REGESZTÁJA: AOKl XIV. 484. sz.] megerősítette az adományozás tényét.

22.

1330. szeptember 11. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Imre barsi ispánnak és a szolgabiráknak, hogy bizonyosága jelenlétében a vármegye embere Brezo fia Miklós fiainak kérésére Sándor fiait, famulusukat és két jobbágyukat új időpontra idézte a vármegye hatósága elé.*

Vízfoltos hártya, hátoldalán zárópecsét csekély töredéke. DL 90 638 (Tajnay cs. lt.) — REGESZTÁJA: AOKl XIV. 512. sz. — KÜLZET: Citoria pro Philippo, Iohanne et Petro filiis Nicolai contra Petrum et Georgium filios Alexandri.

Viris nobilibus magistro Emerico [comiti Borsiensi] et quatuor iudicibus eiusdem comitatus conventus monasterii Sancti Benedicti de Goron orationes [in Domin]o. Vestre significamus nobilitati, quod ad petitionem Philippi, Iohannis et Petri filiorum Nicolai filii Brezo cum Stephano filio Bense homine vestro Michaellem sacerdotem capellanum nostrum pro testimonio transmisisimus fidedignum, qui negotio bene intenti et ad nos reversi Petrum et Georgium filios Alexandri in Zedche possessione ipsorum, item Nicolaum Parvum famulum eorum ac duos ipsorum iobagiones, Paulum filium Adam et Stephanum filium Nicolai dicti Kuz eisdem statuere committendo contra predictos Philippum, Iohannem et Petrum filios Nicolai a feria secunda proxima ante Nativitatem Beate Virginis¹ ad feriam quintam infra octavas eiusdem festivitatis proxime venturam² ad vestram presentiam fore citatos nobis concorditer retulerunt. Datum feria tertia infra octavas prenotatas, anno Domini M^o CCC^o tricesimo.

¹ 1330. szeptember 3.   ² 1330. szeptember 13.

23.

1331. április 7. előtt — *A garamszentbenedeki konvent előtt Teeth fia István Gyula fia Gergely mester személyében ügyvédet vall.*

Említése Kont Miklós nádor 1364. október 17-i ítéletlevelében [DL 5168 (NRA)] — KIADÁSA: Barsi okmánytár 49–54. p. (Az említés: 51. p.).

24.

1331. április 7. előtt — *A garamszentbenedeki konvent előtt Tótnak mondott Márton Pirosnak mondott Jakab személyében ügyvédet vall.*

Említése Kont Miklós nádor 1364. október 17-i ítéletlevelében [DL 5168 (NRA) — KIADÁSA: Barsi okmánytár 49–54. p. (Az említés: 51. p.)].

25.

1331. november 11. után — *A garamszentbenedeki konvent előtt Jób ispán ura, Imre lévai várnagy nevében 10 erős dénármárkát fizet Mihály revistyei alvárnagynak.*

Hártya, zárópecsétje lepergett. DL 87 017 (Hg. Esterházy cs. lt.) — REGESZTÁJA: AOkI XV. 428. sz. — Külzet: Memorialis pro magistro Emerico super solutione decem marcarum.

Nos conventus monasterii S[ancti] Benedicti de iuxta Gron damus pro memoria, quod in die Beati Martini confessoris¹ comes Ioub serviens magistri Emerici castellani de Leva pro eodem domino suo magistro Emerico solvit comiti Mychaeli² vicecastellano Iohannis bani de Revisce decem marcas grossorum denariorum secundum quod assumpserat arbitrio proborum virorum ordine. Anno Domini M^o C^oC^oC^o tricesimo primo.

¹ 1331. november 11. ² *Utána kihúzza:* castellano.

26.

1331 — *A garamszentbenedeki konvent oklevele valamely Bars városban lévő birtok visszaadásáról.*

Eredetije lappang. — REGESZTÁJA: CD VIII/3. 561. p.

27.

1332. július 8. előtt — *A garamszentbenedeki konvent előtt Teeth fia István Gyula fia Miklós személyében ügyvédet vall.*

Említése Kont Miklós nádor 1364. október 17-i ítéletlevelében [DL 5168 (NRA) — KIADÁSA: Barsi okmánytár 49–54. p. (Az említés: 52. p.)].

28.

1332. július 8. előtt — *A garamszentbenedeki konvent előtt Tótnak mondott Márton Pirosnak mondott Jakab személyében ügyvédet vall.*

Említése Kont Miklós nádor 1364. október 17-i ítéletlevelében [DL 5168 (NRA) — KIADÁSA: Barsi okmánytár 49–54. p. (Az említés: 52. p.)].

29.

1334. július 12. előtt — *A garamszentbenedeki konvent előtt győrödi István fia Jakab, Lőrinc fia János és Péter fia István Jakab testvére, Péter személyében ügyvédet vallanak.*

Említése Pál országbíró 1334. július 12-i ítéletlevelében [Ma lappang, MES III. 246. p. szerint jelzete: Prímási Levéltár, Secul. Lad. T. nr. 500. — KIADÁSA: CD VIII/3. 758–762. p. (Az említés: 759. p.), MES III. 244–246. p. (Az említés: 245. p.)].

30.

1335. július 1–8. — *A garamszentbenedeki konvent tanúsítja, hogy Bend fia Tamás, kürti Antal és barakcsai Ivánka fia Jakab Pál országbíró parancsára letették az esküt, amely szerint Pál fia Miklósnak nem okoztak 6 márka kárt.*

Említése Pál országbíró 1335. július 15-én kiadott oklevelében [DL 62 480 (Motesiczky cs. lt.) — Uo. újkori egyszerű másolat. — REGESZTÁJA: AOKI XIX. 438. sz.]. — REGESZTÁJA: AOKI XIX. 395. sz.

...secundum continentiam priorum litterarum nostrarum ... Thomas filius Bend, Anthonius de Kyrth et Iacobus filius Iwanka de Barakcha ... in octavis Nativitatis Beati Iohanne Baptiste¹ in conventu monsterii Sancti Benedicti de iuxta Gron contra Nicolaum filium Pauli super eo, ut ipsi in perceptione utilitatum possessionum eiusdem sex marcarum dampnum eidem non intulerunt, sacramentum prestare seriemque ipsius sacramenti partes in litteris dicti conventus octavo die² nobis reportare debuissent, ipso termino occurrente idem Iacobus ... ad nostram accedens presentiam litteras prelibati conventus nobis presentavit, in quorum tenoribus ipsum iuramentum per eosdem super premissis suo modo rite et legitime comperimus depositum extitisse...

¹ 1335. július 1.   ² 1335. július 8.

31.

1337. január 24. — *A garamszentbenedeki konvent előtt barsi Endere fia Péter és koszmályi Macha fia Izsó a maguk, valamint mások nevében barsi malmuk alapját a barsi polgárok beleegyezésével eladták barsi Pertold fia Mihály fia Pálnak.*

Chirographált hártya, amelyről fehérviasz pecsét töredéke függ. PL Eszt. kápt. hh. lt. 69–15–10 (DF 209 074) — KIADÁSA: MES III. 290–291. p.

32.

1337. február 9. — *A garamszentbenedeki konvent oklevele szerint Töttös barsi ispán a közöttük fennforgó vitás ügyek kapcsán elégtételt tartozik adni Magyar Pálnak, a gimesi vár urának.*

Említés a garamszentbenedeki konvent 1337. március 26-i oklevelében.

33.

1337. március 26. — *A garamszentbenedeki konvent előtt Töttös barsi ispán famulusa, Márk fia Mihály helyett újfalusi Sál fia Jakab jobbágy megöléséért öt bécsi dénármárkát, továbbá a komjáti jobbágyokért egy márkát fizetett a gimesi vár képviselőjében jelen lévő Péter újfalusi falunagynak.*

Hártya, hátán zárópecsét töredéke. DL 87 066 (Hg. Esterházy cs. lt.) — KÜLZET: Memorialis super eo, quod magister Thowtos quinque marcas latorum Wiennensium denariorum decem pensas pro marca computando pro homicidio Iacobi filii Saal de Nova Villa et unam marcam pro iobagionibus de Comonaty magistro Stephano¹ castellano de Gymis in omnino sibi assignato plenarie persolvit.

Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron damus pro memoria, quod cum die dominica ante Septuagesimam proxime preterita² inter magistrum Thowtos castellanum de Lewa³ et comitem Borsiensem ab una parte, et Stephanum castellanum de Gymis ex parte magistri Pauli dicti Magyar domini sui ab altera per arbitrium proborum virorum⁴ de omnibus causis iniuriosis, dampnis et nocumentis quocumquemodo inter ipsos motis et exortis ad plenum arbitratum coram nobis fuisset et ordinatum, inter cetera idem magister Thowtos pro Michaeli filio Marc famulo suo et tributario de Solumus iuxta continentiam priorum litterarum nostrarum feria quarta in die medii quadragesime⁵ quinque marcas latorum denariorum Wiennensium decem pensas pro marca numerando Petro villico de Nova Villa pro eodem Stephano castellano de Gymis astanti super homicidio cuiusdam iobagionis Iacobi filii Saal de eadem Nova Villa plenarie persolvit coram nobis, et unam marcam decem pensas pro marca pro iobagionibus de Comonaty, et idem Petrus villicus predictum magistrum Thowtos et Michaeli famulum suum de solutione antedicta expeditum reddit et reddidit pleno iure. Datum feria quarta prenotata, anno Domini M^o C^o C^o C^o XXX^{mo} septimo.

¹ Utána: rontott „c” betű. ² 1337. február 9. ³ A de Lewa szavakat utólag szűrták be a sor fölé. ⁴ Utána áthúzva: ut secundum suam medietatem se in presentia nostri commiserat.

⁵ 1337. március 26.

34.

1338. január 3. — *A garamszentbenedeki konvent előtt Mihály fiai, Pál és Lőkös tizenötödmagukkal esküt tesznek, hogy nem tulajdonították el Jákó fia Miklós özvegyének, Kathusnak és leányának, Klárának női ruháit és két lovát.*

Papír, hátán zárópecsét csekély töredékei. DL 72 520 (Simonyi cs. lt.) — KÜLZET: Pro Paulo et Leucus filiis Michaelis contra dominam Kathus relictam Nicolai filii Iacou ac Claram filiam eiusdem super depositione iuramenti facta secundo die festi octavarum Nativitatis Domini¹ coram conventu Sancti Benedicti et tertio die² ad iudicem.

Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron damus pro memoria, quod cum secundum continentiam litterarum memorialium et iudicii examen honorabilis viri magistri Petri prepositi ecclesie Sancti Thome martiris de Promontorio Strigoniensi, venerabilis in Christo patris domini Chanad Dei et apostolica gratia archiepiscopi Strigoniensis, vicarii generalis Paulus et Leucus filii Michaelis secundo die octavarum festi Nativitatis Christi proxime preteriti¹ quintodecimo se³ inclusis contra nobiles dominas videlicet Kathus relictam Nicolai filii Iacou et Claram filiam eiusdem super eo, quod iidem Paulus et Leucus vestes muliebres eiusdem domine Kathus relicte dicti Nicolai filii Iacou, per Lypoldum patrem ipsius domine pro XII marcis sibi ordinatas ac dicte filie eiusdem domine Clara nomine, equales, necnon duos equos valentes X marcas, per memoratum Nicolaum maritum ipsius domine Kathus eisdem dominabus in suo testamento legatos non abstulisset, iuramentali depositione se coram nobis expurgare debuissent, ipso secundo die octavarum Nativitatis Domini¹ adveniente predicti Paulus et Leucus in nostri presentia constituti ipsum iuramentum per verba premissa cum suis condepositoribus deposuerunt, ut debebant. Datum secundo die antedicto, anno Domini M^o CCC^{mo} XXX° octavo.

¹ 1338. január 2.   ² 1338. január 3.   ³ *Utána törölve:* no.

35.

1338. június 14. előtt — *A garamszentbenedeki konvent oklevele szerint győrödi Myke fia Pobor, endrédi János fia Jakab, setétkúti János és tőhöli Domokos fiai, János és László perbe hívták családi Folkus fiát, Miklóst, valamint ennek fiát, Jánost.*

Idézőlevél említése Druget Vilmos nádor 1340. április 12-i ítéletlevelében [DL 65 751 (Balassa cs. lt.) — REGESZTÁJA: Balassa-levéltár 42. p., AOkI XXIV. 226. sz.].

...cum in anno dominice incarnationis M^o CCC^o XXX^{mo} octavo iuxta continentiam litterarum citatoriarum conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron Pobor filius Myke de Geurud, Iacobus filius Iohannis de Endred, Iohannes de Sethethkuth, Iohannes et Ladislaus filii Dominici de Thuhly Nicolaum filium Folkus de Chalad et Iohannem filium eiusdem legitime citationis modo observato ad quinendas Pentecostes¹ coram nobis in causam attraxissent...

¹ 1338. június 14.

36.

1338. június 26. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Károly Róbert királynak, hogy Pál országbíró parancsa értelmében a királyi ember Simon fia Benedeket Valkóci János fia Pál ellenében a király színe elé idézte.*

Hártya, zárópecsétje lepergett. PL Eszt. kápt. hh. lt. 39–12–3 (DF 208 885) — KIADÁSA: MES III. 315–316. p. — KÜLZETE: MES III. 316. p.

37.

1339. április 25. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Drugeth Vilmos nádornak, hogy átírt kérésének megfelelően embere egresdi Mátyás fia Jakabot Bálint fia Simon és Antal fia János helyényi nemesek ellen egy privilégium hamisítása miatt színe elé idézte.*

Két hártýára írt eredetije is volt, de mindkettő elveszett. — Az egyik a Szulyovszky cs. lt.-ban volt. KIADÁSA: HOI. 174–175. p. KÜLZETÉT lásd uo. — A másikat a pozsonyi evangélikus líceum könyvtára őrizte. KIADÁSA: HOKI 218–219. p. KÜLZETE: uo. — REGESZTÁJUK: AOKI XXIII. 207. sz.

38.

1340. február 25. — *A garamszentbenedeki konvent előtt István lekéri apát bérbe adja monostora csanaki földjét és réjtét Vilmos pannonhalmi apátnak.*

Hártya, hátlapi rányomott pecsétje lepergett. Pannonhalmi Bencés Főapátság lt. Capsa 58 C3 (361) (DF 207 167) — KIADÁSA: PRT II. 404. p. (1350. február 25-i dátummal) — TARTALMI KIVONATA: AOKM IV. 6–7. p. — REGESZTÁJA: MES III. 355. p., AOKI XXIV. 94. sz.

39.

1340. február 29. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Károly Róbert királynak, hogy parancsának megfelelően a királyi ember fia Páter és fia, Tamás ellen színe elé idézte Zamchuk fiait: Miklóst, Dezsőt és Jánost.*

Hártya, zárópecsétje lepergett. PL Eszt. kápt. hh. lt. 14–6–19 (DF 208 709) — KIADÁSA: MES III. 355. p. — REGESZTÁJA: AOkI XXIV. 99. sz. — KÜLZETE: MES III. 355. p.

40.

1340. június 19. – július 3. — *A garamszentbenedeki konvent oklevelének értelmében sárói Pál fia István és fiai, Péter és Pál ellenében vezekényi Pál fia Miklóst és fiát, Jánost a barsi ispán színe elé idézték.*

Említése Töttös barsi ispán és a négy szolgabíró 1341. május 8-i oklevelében [DL 90 648 (Tajnay cs. lt.) — REGESZTÁJA: AOkI XXV. 306. sz.].

...cum secundum continentiam litterarum honorabilis conventus monasterii Beati Benedicti de iuxta Gron Stephanus filius Pauli de Sarrou ac Petrus et Paulus filii eiusdem secunda feria proxima post festum Corporis Christi anno Domini M^o CCC^o XL^{mo} ¹Nicolaum filium Pauli de Wezekyn fratrem suum et Iohannem filium eiusdem ad nostram citassent presentiam iuxta regni consuetudinem ab antiquo approbatam tertiam feriam proximam post octavas Beati Iohannis Baptiste proxime nunc sequentem² partibus pro termino coram nobis comparendi assignando...

¹ 1340. június 19.   ² 1340. július 4.

41.

1340. június 21. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Töttös barsi ispánnak és a szolgabíráknak, hogy megkeresésükre a megye embere barakcsai Jakabot és Tamást, valamint másokat eltiltotta Barakcsa azon részének használatától, ami Pál fia Istvánt és fiait, Pétert és Pált illeti.*

Hártya, zárlatán pecsét nyomaival. DL 40 837 (MNM, vétel 1875) — TARTALMI KIVONATA: AOkm IV. 36. p. — REGESZTÁJA: AOkI XXIV. 403. sz. — KÜLZET: Viris nobilibus magistro Tetheus comiti Borsiensi et iudicibus nobilium eiusdem comitatus pro Stephano filio Pauli Petro et Paulo filiis suis econtra Iacobum et Thomam de Barakcha Nicolaum et Stephanum filios Iacobi iobagiones et alios ad ipsos pertinentes prohibitoria.

42.

1341. március 28. — *A garamszentbenedeki konvent tanúsítja, hogy Damján fiait, Ipoly, Domonkos és János megújítva korábbi adományukat Turcsány birtokukat a kolosi monostornak adják.*

Hártya, töredezett pecsétje fehér-zöld zsinóron függ. DL 3366 (Magyar Kamara Archivuma, Acta ecclesiastica) — TARTALMI KIVONATA: AOkm IV. 80–81. p. — REGESZTÁJA: AOkm XXV. 183. sz.

43.

1341. július 21. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Károly Róbertnek, hogy Pál országbíró megkeresésére a királyi ember barakcsai Pál fiait és másokat Bende fia Iván és társai ellen színe elé idézte.*

Papír, zárópecsét töredékével. DL 62 485 (Motesiczky cs. lt.) — Ugyanitt 17. századi egyszerű másolat. — REGESZTÁJA: AOkm XXV. 497. sz. — KÜLZET: Excellentissimo domino suo Karolo Dei gratia illustri regi Hungarie pro Ivan filio Bende et ceteris presentibus insertis contra Stephanum et Nicolaum filios Pauli ad octavas Assumptionis Beate Virginis¹ citatoria.

Excellentissimo domino suo Karolo Dei gratia illustri regi Hung[arie conv]entus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron orationes in Domino debitas et devotas. Litteris [comitis] Pauli iudicis curie vestre citatoriis pro Ivan filio Bende et ceteris subsequentibus² reverenter receptis iuxta quarum tenorem cum Benedicto de Belek homine vestro Salomonem kapellanum nostrum ad citationem de subscriptis faciendum nostrum hominem duximus pro testimonio transmittendum, qui ad nos reversi concorditer retulerunt, quod feria sexta proxima ante festum Beati Iacobi apostoli³ Stephanum filium Pauli, Petrum et Paulum filios eiusdem in Barakcha, item Nicolaum fratrem eiusdem Stephani et Iohannem filium eius in Wezekyn possessionibus eorum⁴ contra prefatum Ivan, Thomam filium Ivanka de Barakcha, Nicolaum et Stephanum filios Iacobi de eadem ad octavas Assumptionis Beate Virginis⁵ ad vestre maiestatis presentiam citavissent. Datum sabbato proximo ante festum Beati Iacobi apostoli prenotatum, anno Domini M^o C^o C^o C^o XL^{mo} primo.

¹ 1341. augusztus 22.   ² *Az et ceteris subsequentibus a sor főle utólag beszúrt szavak.*

³ 1341. július 20.   ⁴ *Utána kihúzza: conta.*   ⁵ 1341. augusztus 22.

44.

1341. november 18. előtt — *A garamszentbenedeki konvent előtt Bars és Csütörtökhely városok ügyvédet vallanak bíráik, Jásznak mondott Pál és Oih fia Miklós személyében.*

Említése Tamás erdélyi vajda 1341. november 18-i biznyságlevelében [PL Eszt. kápt. mlt. 40–2–13 (DF 237 025) — Átírása Nagy Lajos 1347. július 28-i oklevelében. PL Eszt. kápt. mlt. 40–2–35 (DF 237 047) — KIADÁSA: MES III. 404. p. — REGESZTÁJA: AOkI XXV. 808. sz.].

45.

1342. június 4. előtt — *A garamszentbenedeki konvent oklevele szerint derzsényei Chalmer fia Ipoly és fiai bűnösök a Vesszős mester szerviense, János ellen elkövetett hatalmaskodásokban.*

1) Tudományvevő oklevél említése a sági prépostság 1342. június 4-i oklevelében [DL 87 133 (Hg. Esterházy cs. lt.) — REGESZTÁJA: AOkI XXVI. 288. sz.].

...Ipolitus filius Chalmerii de Dersene pro se, pro Michaele et Ladislao filiis suis ... confessus est ... quod quia idem seipsum et predictos filios suos sentiens se per inquisitiones ac per litterarum inquisitionum diversorum videlicet capituli ecclesie Strigoniensis, conventuum ecclesie Sancti Stephani cruciferorum de Strigonio ac ecclesie Sancti Benedicti de iuxta aquam Gron per factum¹ ac per procuracionem predicti magistri Weseus ad nimium impedimentum tam in possessionibus, quam in rebus evenisse, videlicet propter perpetrationem furti, anihilationem et concremationem molendini ac propter dampna sexaginta marcarum valoris super Iohannem quondam theloniatorem de Bath servientem eiusdem magistri Weseus illatis...

¹ *Esetleg: sententiam.*

2) Tudományvevő oklevél említése az esztergomi káptalan 1342. július 1-i oklevelében [DL 87 138 (Hg. Esterházy cs. lt.) — REGESZTÁJA: AOkI XXVI. 347. sz.].

...litteras inquisitorias tam nostris, quam conventuum Sancti Stephani regis de Strigonio et de iuxta Gron ratione premissorum dampnorum et iniuriarum per eundem magistrum Wessceus contra ipsum Ipolitum et filios suos procuratas idem magister Wessceus cassas reddidit et inanes et penitus viribus carituras...

46.

1342. október 17. — *A garamszentbenedeki konvent előtt Zanchuk fia Miklós és testvére, Dezső Füüss, Valkász és Ebedec közös birtoklásában állapodnak meg.*

Hártya, hátlapjára nyomott pecsétje lepergett. DL 58 511 (Forgách cs. lt.) — TARTALMI KIVONATA: AOkm IV. 269. p. — REGESZTÁJA: AOkI XXVI. 550. sz.

47.

1342. november 23. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy átírt parancsának megfelelően a királyi ember vizsgálatot tartva megállapította, barakcsai Pál fia István és testvére, Miklós számos kárt okozott az ártatlan barakcsai Jakab fia Miklósnak és testvérének, Istvánnak.*

Papír, hátlapján zárópecsét töredéke. DL 62 493 (Motesiczky cs. lt.) — Másolat: ue. jelzet alatt, újkori. — REGESZTÁJA: AOkI XXVI. 610. sz. — KÜLZET: Excellentissimo domino Lodovico Dei gratia regi Hungarie pro Stephano et Nicolao filiis Iacobi¹ de Barakcha contra Stephanum filium Pauli et Nicolaum fratrem eiusdem inquisitoria.

Excellentissimo domino Lodovico Dei gratia regi Hungarie illustri domino suo conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta fluvium Goron orationes in Domino continuas et devotas. Litteras vestre celsitudinis inquisitorias pro Stephano filio Iacobi de Barakcha reverenter recepimus in hec verba:

Lodovicus Dei gratia rex Hungarie fidelibus suis conventui ecclesie Sancti Benedicti de iuxta Goron salutem et gratiam. Dicit nobis Nicolaus filius Iacobi in persona Stephani fratris sui querulose, quod Stephanus filius Pauli de Barakcha fraudulenter et nequitiose tales inquisitiones contra ipsum Stephanum fratrem suum facere procurasset, quod ipse Stephanus vicinus et commetaneus suus feria tertia proxima post festum Beati Georgii martiris anno in presenti² unum bovem iobagionis sui in eadem villa Barakcha commorantis subtrahi fecisset, tandem circa festum Penthecostes³ nequitiose et fraudulenter iustas et antiquas metas dicte possessionis sue Barakcha arari fecisset loca ipsarum metarum destruendo, et amplius ipso non contentus, sed de die in diem mala malis accumulans cum quibusdam iobagionibus et servientibus suis Stephano de Magayro ac Emerico filio Pete⁴ tertia feria proxima post festum Nativitatis Virginis gloriose⁵ propria sua auctoritate malitia preconcepta ad dictam possessionem Barakcha nuncupatam veniendo quandam silvam suam ad ipsam possessionem suam pertinentem succidi et secari fecisset et ibidem quandam iobagionem suum nomine Petrum ictibus sagittarum grandi vulnere fecisset vulnerari et quamplures alios ex iobagionibus suis enormiter fecisset vulnerari in preiudicium ipsius non modicum et gravamen lite tamen pendente inter ipsos, pro quibus omnibus premissis factis eundem

Stephanum filium Iacobi prefatus Stephanus filius Pauli nitterentur aggravare, in quibus tamen premissis ipse Nicolaus eundem Stephanum fratrem suum innocentem fore asserit penitus et immunem, cum tamen prout asserunt, ipse Stephanus filius Pauli unacum Nicolao fratre suo in quindenis festi Beate Margarete virginis, cuius nunc undecima preterisset revolutio annualis,⁶ quendam iobagionem eorundem filiorum Iacobi de Barakcha Ladislaum dictum Lengel nomine turpiter fecissent verberari, qui post sex dies per ipsam verberationem mortuus extitisset, item feria quarta proxima post diem medii quadragesime anno in presenti⁷ tres iobagiones eorum et quamplures mulieres⁸ prefatus Stephanus filius Pauli enormiter fecisset verberari et post hec quendam proximum ipsorum nomine Thomam filium Iwan de curia nostra scilicet de Wissegrad ad propria eunte⁹ in publica via insidiando letalibus vulneribus cum ictibus sagittarum fecisset vulnerari unum bonum equum sub eodem decem marcas valentem interficiendo, culpis suis non exigentibus, lite pendente inter ipsos. Quare fidelitati vestre firmiter precipimus per presentes, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo presente Leukus filius Dominici filii Bani aule nostre iuvenis vel Egidius filius Mykou aut Deseu de Rende aliis absentibus homo noster ab omnibus, quibus decuerit, sciat et inquirat de omnibus premissis et singulis premissorum omnimodam veritatem. Et post hec prout vobis premissorum veritas constiterit, nobis fideliter rescribatis. Datum in Wissegrad, secundo die festi Beati Martini confessoris, anno Domini M^{mo} CCC^{mo} XL^{mo} secundo.¹⁰

Nos igitur mandatis vestre excellentie obedire cupientes, ut tenemur, cum predicto Deseu de Rende homine vestre serenitatis Mauricium capellanum nostrum ad premissam inquisitionem faciendum pro testimonio nostrum hominem duximus transmittendum, qui demum ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod ab omnibus, a quibus decuit et licuit, et specialiter in villis Peel, Endred, Bese, Beleg et Rendve vocatis a nobilibus, sacerdotibus et populis de eisdem in ecclesiam congregatis a singulis eorum singulariter fide ipsorum et conscientia mediante diligenter requirendo talem scivissent veritatem, quod in premissis nocumentis et factis, furtu scilicet memorati bovis, sectione silve antedictae et destructione metarum ipsius possessionis Barakcha eo, quod eadem ab alia possessione filiorum Iacobi similiter Barakcha vocata non per aliquas metas, sed per quoddam terminum vulgo mege vocatum esset separata, necnon vulneratione prefati Petri ac verberatione iobagionum ipsorum filiorum Pauli memoratus Stephanus filius Iacobi innoxius esset ac immunis, item de alia inquisitione antedicta iidem¹¹ nobiles, sacerdotes et populi similiter fide ipsorum mediante et conscientia per ipsos requisiti super premissis illatis, videlicet verberatione et morte dicti Ladislai Lengel ac verberatione iobagionum ipsorum filiorum Iacobi et aliquarum

mulierum, necnon vulneratione Thome filii Iwan et morte sui equi eosdem Stephanum et Nicolaum filios Pauli fore noxios et culpabiles respondissent et omnia premissa per modum prehabitu facta et illata per eosdem ipsis filiis Iacobi fuisse asseruissent. Datum sabbato proximo post octavas festi Beati Martini confessoris, anno Domini prenotato.

¹ *Utána kihúzza*: contra S. ² 1342. április 30. ³ 1342. május 19. körül. ⁴ *A szó első betűje „s” vagy „p” betűből javítva.* ⁵ 1342. szeptember 10. ⁶ 1331. július 27. ⁷ 1342. március 13. ⁸ *Recte*: mulieres. ⁹ *Recte*: euntem (Thomam), *esetleg* eunti (via). ¹⁰ 1342. november 12. ¹¹ *Utána kihúzza*: nobilis.

48.

1343. március 1. — *A garamszentbenedeki konvent előtt Zanchuk fia Rubin és testvérei, Miklós, Dezső és János Füss, Ebedec, Valkász, Tild és Aszna birtokaikat illetően osztályt tesznek egymás között.*

Több helyütt átázott hártya, hátlapi pecsét nyoma. PL Eszt. kápt. hh. lt. 42–10–12 (DF 208 924) — KIADÁSA: MES III. 488–490. p. — REGESZTÁJA: AOKl XXVII. 80. sz.

49.

1343. április 20. előtt — *A garamszentbenedeki konvent oklevele szerint füssi Zonchuk fia Rubin ispán minden birtokügyben kiadott oklevelét testvéreinek, Miklósnak, Dezsőnek és Jánosnak átírásra átadni tartozik.*

A nyílt kötelezvénylevél említése — azonos szöveggel — a nyitrai káptalan két 1343. április 20-i [DL 58 512 és 58 513 (Forgách cs. lt.) — REGESZTÁIK: AOKl XXVII. 180. és 181. sz.], valamint 1343. április 21-i [DL 58 514 (Forgách cs. lt.) — REGESZTÁJA: AOKl XXVII. 190. sz.] okleveleiben olvasható.

...cum secundum continentiam litterarum conventus monsterii Beati Benedicti de iuxta fluvio Gron obligatoriarum patentium comes Rubinus filius Zonchuk de Fyus ab una, Nicolaus, Deseu et Iohannes filii eiusdem Zonchuk fratres dicti comitis Rubini ab altera in octavis festi Passce Domini iam elapsis¹ coram nobis comparere, idemque comes Rubinus universas litteras in facto possessionario confectas prefatis Nicolao, Deseu et Iohanni fratribus suis ad rescribendum dare debuissent...

¹ 1343. április 20.

50.

1343. június 9. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy átírt parancsának megfelelően a királyi ember Nyitra vármegye közgyűlésén vizsgálatot tartva megtudta, elefánti Dezső fia Mihály hatalmaskodva lovakat rabolt elefánti Mátyás szalakuszi birtokáról.*

Papír, hátlapján természetes színű, kerek zárópecsét töredéke. DL 3586 (NRA) — REGESZTÁJA: AOkl XXVII. 390. sz.

Excellentissimo domino suo Ludvico Dei gratia regi Hungarie conventus monasterii Sancti Benedicti d[e iuxta] Goron orationes in Domino debitas et devotas. Litteras vestre maiestatis inquisitorias pro Nicolao filio Mathie de Elephanth¹ reverentia, qua decuit, recep[imus i]n hec verba:

Ludwicus Dei gratia rex Hungarie fidelibus suis conventui ecclesie Sancti Benedicti de iuxta Goron salutem et gratiam. Dicit nobis Nicolaus filius M[athie] de Elephanth querulose, quod sabbato proximo post vicesimum secundum diem festi Beati Georgii martiris proxime preteriti² Michael³ filius Deseu de eadem Elephanth potentialiter manibus armatis in possessionem suam Zalakuz vocatam veniendo sex equos suos abstulisset lite pendente inter ipsos, ex quibus duos restituisset, alios vero quatuor pro se reservasset culpis suis non exigentibus. Quare fidelitati vestre firmiter precipimus per presentes, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Iwan de Chymd vel Stephanus dictus Chuka aut Stephanus filius Dyonisii de eadem aliis absentibus homo noster ab omnibus, quibus decuerit, sciat et inquirat de premissis omnimodam veritatem. Et post hec secundum quod vobis veritas constiterit premissorum, nobis fideliter rescribatis. Datum in Wysegrad, feria tertia proxima ante festum Assensionis Domini, anno eiusdem M^o CCC^{mo} XL^{mo} tertio.⁴

Nos igitur vestre excellentie mandatis obedientes, ut tenemur, cum Iwan de Chymd homine vestro Mauricium sacerdotem et cappellanum nostrum ad exequendum premissa pro testimonio destinamus, iidem negotio bene intenti et ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod in congregatione generali universitatis nobilium comitatus Nitriensis feria quinta proxima ante festum Penthecostes⁵ prope civitatem Nitriensem celebrata vigore litterarum regalium proclamata ad huiusmodi rei veritatem experiri volentes iudices nobilium iuratosque assessores per universitatem nobilium dicti comitatus assignatos, qui tacto vivifice crucis ligno fide eorum Deo debita et fidelitate regie maiestati sueque Sacre Corone observanda mediante communem iustitiam et assessores ad universitatem nobilium ad referendam se sponponderant, qualiter ipsis super premissis veritas constaret ad eandem fidem et fidelitatem compromissam requisitos habuissent

deliberatione unanimi et concordati attestacione et testificacione affirmarunt, quod sabbato proximo post vigesimum secundum diem festi Beati Georgii martiris proxime preteritam predicti⁶ Michael filius Deseu de eadem Elephanth predictus potentialiter armatis manibus ad possessionem suam Zalakuz vocatam veniendo quatuor equos suos abstulisset litis intermedio, ex quibus duos restituisset, alios vero duos pro se reservasset non merentibus aliquibus suis culpis. Datum feria secunda proxima post octavas Penthecostes, anno Domini M^o CCC^{mo} XL^{mo} tertio.

¹ Sor fölé írt szó, alatta kihúzza: Chymd. ² 1343. május 17. ³ Utána kihúzza: de eadem. ⁴ 1343. május 20. ⁵ 1343. május 29. ⁶ 1343. május 17.

51.

1345. május 22. – július 1. — *A garamszentbenedeki konvent oklevele szerint Miklós fia Miklóst Apor fia Péter ellen a királyi jelenlét elé idézték.*

Említése Pál országbíró 1345. november 19-i oklevelében [Ma lappang, MES III. 588. p. szerint jelzete: Prímási Levéltár Secul. Lad. C. nr. 12 — KIADÁSA: MES III 577–588. p. (Az említés: 579. p.)].

52.

1345. július 30. – augusztus 15. — *A garamszentbenedeki konvent oklevele szerint Miklós fia Miklós Vörös Tamás csejteji várnagy érdekében erőszakkal megakadályozta, hogy a királyi ember Hetény birtokot Apor fia Péternek iktassa, ezért a királyi ember Tamást Apor fia Péter ellenében a királyi jelenlét bírósága elé idézte.*

Említése Pál országbíró 1345. november 19-i oklevelében [Ma lappang, MES III. 588. p. szerint jelzete: Prímási Levéltár Secul. Lad. C. nr. 12 — KIADÁSA: MES III 577–588. p. (Az említés: 580–581. p.)].

53.

1345. október 11. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Erzsébet királynénak, hogy Pál királynéi tárnokmester parancsára a királyné embere Mangya lakosait Gyula fia Gergely ellen színe elé idézte.*

Papír, hátán zárópecsét töredéke. DL 3784 (NRA) — KIADÁSA: AOkm IV. 545. p.

54.

1346. december 7. előtt — *A garamszentbenedeki konvent oklevele szerint kissarlói Pál fia István és Miklós fiai: András, László és Farkas vitás ügyükben választott bírák ítéletét büntetés terhe mellett elfogadják.*

Emlékeztető oklevél említése a garamszentbenedeki konvent 1347. január 18-i oklevelében. — Lásd AOkm V. 1. p.

55.

1346. december 7. előtt — *A garamszentbenedeki konvent előtt Miklós fiai, András, László és Farkas kürti András személyében ügyvédet vullanak.*

Említése a garamszentbenedeki konvent 1347. január 18-i oklevelében.

...cum ... Iohanne filio Nicolai et Andrea de Kurth cum litteris nostris procura-toriis pro Andrea, Ladislao et Farkasio filiis eiusdem Nicolai parte ab altera ... coram nobis constitutis...

56.

1347. január 18. — *A garamszentbenedeki konvent bizonyítja, hogy a kissarlói Pál fia István és Miklós fiai, János, András, László és Farkas közötti perben választott bírák hozta ítéletet utóbbiak vonakodtak elfogadni.*

Papíron, zárlatán pecsét nyomaival. DL 41 030 (MNM, vétel 1875) — TARTALMI KIVONATA: AOkm V. 1–2. p. — KÜLZET: Pro Stephano filio Pauli de Kyuss[arlou] super arbitrio per probos et nobiles viros in possessione Wezekyn, ubi ecclesia Beati Iohannis Baptiste habetur, in octavis festi Epiphaniarum Domini proxime preteritis coram testimonio conventus monasterii Sancti Benedicti facto et per Iohannem filium Nicolai et Andream de Kyurth procuratorem Andree, Ladizlai et Farkasii filiorum eiusdem Nicolai non acceptato memorialis.

57.

1347. október 30. — *A garamszentbenedeki konvent előtt sárói Bede fia Péter szerviense, Reynis Miklós helyett Bot fia Benedek megsebesítéséért hét és fél márká fizetésére kötelezi magát.*

Papír, zárlatán pecsét nyomai. DL 3947 (NRA) — TARTALMI KIVONATA: AOkm V. 150–151. p.

58.

1348. február 14. előtt — *A garamszentbenedeki konvent emlékeztető oklevele szerint Sándor fia Miklósnak egy vitás földdarab ügyében esküt kell tennie Olivér fiai, Péter és János ellen.*

Említése a garamszentbenedeki konvent 1348. február 19-i oklevelében.

59.

1348. február 19. — *A garamszentbenedeki konvent bizonyítja, hogy Sándor fia Miklós, valamint Olivér fia Péter és János egy vitás földön megosztottak.*

Chirographált, két helyütt lyukas hártya. Plicájáról zöld-sárga sodraton pecsét függ. MTA KT Kézirattár, Oklevélgyűjtemény 110 (Bossány cs. lt.) (DF 243 755)

Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta fluvium Goron omnibus Christi fidelibus presentem paginam intuentibus salutem in largitore salutis. Ad universorum igitur notitiam tam presentium, quam futurorum harum serie volumus pervenire, quod cum secundum continentiam priorum litterarum nostrarum memorialium in causa habita inter Nicolaum filium Alexandri ab una, Petrum et Iohannem filios Oliverii parte ab altera super quadam particula terre litigiose inter possessiones partium ambarum existente feria quinta proxima ante Septuagesimam¹ idem Nicolaus filius Alexandri cum nobili sibi simili in facie eiusdem particule terre litigiose regni consuetudine approbante contra predictos Petrum et Iohannem filios Oliverii presente nostro testimonio per partes communiter adducendo iurare debuisset, et ipso termino occurrente ad petitionem partium predictarum fratrem Nicolaum sacerdotem unum ex nobis pro testimonio misissemus, tandem idem homo noster cum supradictis partibus ambabus ad nos reversi concorditer retulerunt, quod compositione et ordinatione proborum et nobilium virorum ibidem in facie particule terre litigiose interveniente ad amicabilem pacis unionem devenissent, sicut etiam in nostra presentia devenerunt eo modo, quod dimisso et postposito iuramento prenotatam particulam terre litigiose in duas partes divisissent, unam particulam Nicolao filio Alexandri viciniorem possessioni sue, et alteram particulam Petro et Iohanni filiis Oliverii similiter possessioni eorum viciniorem cuilibet parti devolutam sibi particulam terre litigiose perpetue possidendam et pacifice tenendam et habendam, et, ut in supradicta amicabili pacis unione valeant in posterum quietius permanere, sepredictam particulam terre litigiose in duas partes divisam sub certis metis subsequentibus ab invicem separassent, quarum metarum primo versus orientem super fluvium Stranya iuxta magnam viam de Sancto Martino euntem in Zelesan duas novas terreas metas erexissent, deinde sursum in eadem via procedendo in rubo [- - -]² sub quercu secundam metam terream novam erexissent, postea eundo versus occidentem circa quandam semitam tertiam novam metam erexissent, et rursus ulterius procedendo esset antiqua terrea meta, deinde descendendo essent tres mete antique sub tribus arboribus quercinis, quarum prima esset lapidea, due relique terree, postremo super fluvium Rychke ultimam terream metam erexissent, et ibidem mete particule terre litigiose divise terminarentur. In cuius rei testimonium et perpetuam firmitatem presentes litteras sub sigilli nostri appensione concessimus

roboratas. Datum feria tertia proxima post Septuagesimam, anno Domini M^{mo} CCC^{mo} XL^{mo} octavo.

ABC

¹ 1348. február 14. ² *Egy szó nagyságú lyuk.*

60.

1349. július 2. — *A garamszentbenedeki konvent tudtul adja, hogy Lőrinc fia Mikó Antal megölése miatt 8 budai márkát és 100 bécsi dénárt köteles fizetni a Nógrád megyei Miklós fia Mihálynak, továbbá gondoskodni tartozik a temetésről.*

Papír eredetije elpusztult. Fényképmásolata: DL 96 305 (Vay cs. berkeszi lt.)

Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de [iuxta] Gron memorie commendantes significamus universis presentium notitiam habituris, quod Mychaele filio Nycolai comitatus Neugradensis, ut retulit, ab una, item Mykov filio Laurentii parte ab altera mediante Andrea fratre Laurentii sacerdotis coram nobis personaliter constitutis propositum per eosdem concorditer extitit et relatum, quod super facto homicidii Anthonii fratris eiusdem Mychaelis compositione et ordinatione proborum et nobilium virorum interveniente ad plenam pacis unionem devenissent et in nostri presentia devenerunt eo modo, quod idem Mykou filius Laurentii [pro predicto] homicidio Anthonii octo marcas Budensis ponderis et centum denarios Wienenses prenotato Mychaeli solvere assumpsit in terminis et sub penis [infrascriptis], videlicet in octavis festi Nativitatis Beate Virginis proxime occurrentibus¹ quatuor marcas et centum denarios, quas si non solveret,² in sex marcis sine principali solutione remaneret, item in octavis Epyphaniarum Domini immediate subsequentibus³ iterato quatuor marcas, quas si solvere negligaret vel non curaret, quicumque primo solvisset, perditum esset penitus et amissum, et in prosecutione cause homicidii supradicti idem Mychael a modo coram quovis iudice liberam haberet facultatem, item nominatus Mykou sepulturam homicidii memorati tenebitur expedire. Prenominatis igitur solutionibus legitime persolutis sepedictus Mychael ex parte sui et omnium cognatorum suorum et aliorum ad se pertinentium prenominatum Mykou tenebitur de homicidio sepius recitato mediantibus litteris expeditoriis reddere absolutum, sicut ad omnia premissa et singula premissorum ambe partes coram nobis constitute se spontanea obligarunt. Datum feria quinta proxima post festum apostolorum Petri et Pauli Beatorum, anno Domini M^o CCC^o XL^{mo} nono.

¹ 1349. szeptember 15. ² *Utána kihúzva: negligaret.* ³ 1350. január 13.

61.

1349. augusztus 1. — *A garamszentbenedeki konvent előtt parassai Miklós fia Miklós és földemesi István fia Jákó bevallja, hogy Parassa birtok Miklóst illeti, Jákónak nincsen joga hozzá.*

A két fél számára kiállított két példányban, mindkettő papír, zárópecsétjük lepergett. DL 28 067 (Kolozsmonostori Konvent Országos Levéltára, Vegyes iratok) — KIADÁSA: AOkm V. 312. p. — KÜLZETEK: 1) Protestatio pro Iakou filio Stephani de F[ydy]mes comitatus Hunthiensis super possessione Parasa vocata memorialis. 2) Protestatio pro Nicolao filio Nicolay de comitatu Hunthensi super possessione Parasa vocata memorialis.

62.

1349. augusztus 25. — *A garamszentbenedeki konvent bizonyítja, hogy előtte litasi Zádor fia, István Litas birtokát 24 forintért a visszaváltásig elzálogosította borfői István fiának, Tamásnak.*

Tartalmi átirása Kont Miklós nádor 1364. február 25-i ítéletlevelében [DL 41 566 (MNM)]. — Eszerint pápens formájú volt.

...prefatusque Thomas filius Stephani pro se similiter personaliter et pro ipso Beke fratre suo ... exurgendo ipsam possessionem Lyucas tam hereditario, quam emptionis iure titulis ipsis pertinere et super hoc se et ipsum Beke fratrem suum efficacia instrumenta habere et ibidem exhibere posse allegarat, ubi et instanter quasdam quatuor litteras, tres scilicet patentes et quartam clausam, unam ... duas conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron, unam feria tertia proxima post festum Beati Bartholomei apostoli et aliam in octavis festi Beati Mychaelis archangeli sub anno Domini M^{mo} CCC^{mo} quadragesimo nono,¹ et quartam ... emanatas et confectas nobis presentavit ... in tenoribus vero predictarum duarum litterarum patentium ipsius conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron adinveniebatur, quod prenotato Thoma filio Stephani de Borfew ab una, et Stephano filio Zador ad Lyucas parte ab altera mediante Iacobo filio Petri de Horch cum [- -]² eiusdem Stephani coram eodem conventu Sancti Benedicti personaliter constitutis per eundem Stephanum filium Zador propositum et relatam exitisset eo modo, quod predictam possessionem suam Lyucas in comitatu Huntiensi existentem cum utilitatibus suis et pertinentiis universis preantedicto Thome filio Stephani de Borfew pro viginti quatuor florenis plene ab eodem perceptis impignorasset coram conventu prenotato cum intermedio, quod omnes utilitates et pertinentie eiusdem possessionis Lyucas, quousque ipsam redimere non posset, idem Thomas perciperet et percipere debeat pleno iure, cum autem clementia omnipotentis Dei sive tunc in presenti compositione, sive in futuro sibi cum

pecunia provideret, prenotatam possessionem Lyukas pro eisdem viginti quatuor florenis ipse Stephanus filius Zador vel filii sui et non alii ex cognatione sua redimere possent et deberent nullo contradictionis obstaculo impediende...

¹ 1349. augusztus 25. és október 6. ² *Olvashatatlan szó; talán: memoriale.*

63.

1349. október 6. — *A garamszentbenedeki konvent bizonyítja, hogy előtte Zádor fia, István Litas nevű, már korábban elzálogosított birtokát részben a korábbi zálogösszegért, 24 forintért, részben további 10 dénármárkáért eladta borfői István fia Tamásnak.*

Tartalmi átírása Kont Miklós nádor 1364. február 25-i ítéletlevelében [DL 41 566 (MNM)]. — Eszerint pápens formájú volt. — Keltezésére lásd 62. sz.!

...demumque prenominatus Stephanus filius Zador presente Iacobo filio Petri de Horch cum [- - -]¹ eiusdem similiter coram eodem conventu personaliter comparendo predictam possessionem suam Lyucas vocatam in predicto comitatu Huntiensi habitam, quam eidem Thome filio Stehani de Borfew, ut premittitur, in viginti quatuor florenis impignorasset, ipso Thome filio Stephani ex integro, tum pro decem marcis denariorum, quamlibet marcam cum decem ponsis² numerando, tum etiam pro predictis viginti quatuor florenis vendidisset cum curia, domo et sessione cum terris arabilibus, pratis, fenetis et silvis cunctisque utilitatibus et pertinentiis suis iure perpetuo in filios filiorum possidendam, tenendam pariter et habendam, perpetuans ipsam possessionem Lyucas eidem Thome filio Stephani nichil sibi vel heredibus suis in eadem iuris vel residui relinquendo seu³ reservando...

¹ *Olvashatatlan szó; talán: memoriale.* ² *Recte: pensis.* ³ *Bizonytalan olvasat.*

64.

1350. január 11. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti, hogy fogott bírák Miklós titkos kancellár felszólítására, sikertelenül próbáltak meg békét szerezni kistapolcsányi András fia Andrásnak zimányi Izath fia Benedek és Begze fia István elleni, Bajka birtok miatt folyó perében.*

Papír, zárlatán pecsét nyomai. DL 4106 (NRA) — TARTALMI KIVONATA: AOkm V. 350–351. p.

65.

1350. január 16. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy parancsára vizsgálatot tartva a királyi ember megállapította, lekéri Péter fia Farkas Vesszős mester Beder nevű zselizi tisztjét halálosan megsebesítette.*

Papír, hátán zárópecsét töredékei. DL 76 959 (Zichy cs. lt.) — KIADÁSA: ZO II. 413–414. p. — KÜLZET: uo. 414. p.

66.

1350. július 27. — *A garamszentbenedeki konvent előtt győrödi Myke fia Miklós esküt tesz, hogy Pobor fia Andrásnak gyűjtogatással, lopással és más módon kárt nem okozott.*

Papír, hátán töredezett pecsét. DL 24 422 (Vitális Mór gyűjteménye) — KIADÁSA: A Okm V. 396–397. p.

67.

1350. augusztus 9. — *A garamszentbenedeki konvent tanúsítja, hogy bálványi Péter leánya Csala Bálvány (más néven Leucse) birtokának negyedrészt eladta rokonának, bálványi Mykchnek.*

A garamszentbenedeki konvent 1381. július 13-i átírásából [DL 69 254 (Kubinyi cs. lt.) — 17. századi, tévesen 1361. július 13-ra keltezett, számos hibás olvasatot tartalmazó másolata: DL 69 247 (Kubinyi cs. lt.)]. — Az átíró oklevél szövege szerint az eredeti pátens formájú oklevél hátyára volt írva.

Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta fluvium Gron significamus universis, quibus expedit, presentium per tenorem, quod Mykch de Balwan ab una, item domina Chala filia Petri filii Corlad de eadem cum Margareta filia parte ab altera coram nobis personaliter constituti eadem domina Chala per modum protestationis confessa est oraculo vive vocis, quod quartam partem possessionis Balwan, que alio nomine Leuche vocatur, cum utilitatibus suis et pertinentiis universis, sicut Petrus filius Corlad pater ipsius sibi iure hereditario condonaverat, ita eandem quartam partem possessionis Balwan sive Leuche predicto Mykch proximo suo unacum rebus parafarnalibus, in quibus debitor eidem extiterat, pro sex marcis Wiennensibus denariorum decem ponses¹ pro marca numerando dimississet, ymo vendidisset et perpetue possidendam sibi et suis heredibus sine retractatione contulisset, quas sex marcas se etiam ab eodem Mykch plenarie retulit percepisse, et litteras quascumque super prenotata quarta parte possessionis Balwan sive Leuche haberet confectas, in nostri presentia cassas et irritas ac omni

vigore reddidit penitus carituras. Cum igitur presentes nobis fuerint reportare, nostris litteris privilegialibus assumimus confirmare. Datum feria secunda in vigilia Beati Laurentii martiris, anno Domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo.

¹ Recte: pensas.

68.

1351. május 16. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy amikor átírt parancsa értelmében a királyi ember barakcsai Jakab fia Miklós mester és testvére, István Nagyugróc nevű birtokának határjárását és a birtok iktatását el akarta végezni, több szomszéd tiltakozott a Nagyugróc és Kisugróc között emelni tervezett új határjelek ellen.*

Hártya, hátlapján pecsét nyoma. DL 16 104 (Keglevich cs. lt.) — KIADÁSA: Barsi okmánytár 31–32. p.

69.

1351. július 9. — *A garamszentbenedeki konvent előtt kereskenyi Mihály fiai, Lőkös és Pál Lajos királyt Magasmart birtok eladományozásától, az újbányai polgárokat pedig birtokba vételétől eltiltják.*

Papír, hátoldalán zárópecsét töredékes maradványai. DL 72 532 (Simonyi cs. lt.) — KÜLZET: Pro magistris Leukus et Paulo filiis Mychaelis de Kyriskin super possessione Mogosmorth vocata prohibitio generalis.

Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta fluvium Goron damus pro memoria, quod Leukus et Paulus filii Michaelis de Kyriskin coram nobis personaliter constituti excellentissimum principem et dominum, dominum Lodovicum Dei gratia regem Hungarie a collatione possessionis Mogosmorth vocate et quoslibet alios cuiuscumque condicionis, dignitatis vel officii existant, et specialiter iudicem, iuratos et totam communitatem civium seu hospitem de Kunisspergh a postulatione, occupatione, receptione, conservatione et omnium fructuum ac utilitatum eiusdem possessionis perceptione regni consuetudine mediante prohibere curarunt. In quorum relationis seu prohibitionis testimonium presentibus sigillum nostrum autenticum duximus apponendum. Datum sabbato proximo post octavas festi apostolorum Petri et Pauli Beatorum, anno Domini M^oC CC^o quinquagesimo primo.

70.

1352. április 4. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy parancsára a királyi ember a konvent bizonyosságának jelenlétében barakcsai Jakab fia Miklós és István mesterek Nagyugróc és Pázsit birtokainak határait bejárta.*

A garamszentbenedeki konvent 1366. január 10-i átírásában /AMB Seilem cs. lt. 1–30 (DF 249 102) — Átírása a garamszentbenedeki konvent 1400. november 23-i [DL 8860 (NRA)], valamint 1402. május 24-i oklevelében [MTA KT Kézirattár, Oklevélgyűjtemény 123 (Bossány cs. lt.) (DF 243 768)]. Tartalmi átírása Garai Miklós nádor 1422. március 3-i oklevelében [(MTA KT Kézirattár, Oklevélgyűjtemény 320 (Bossány cs. lt.) (DF 243 967)], AMB Seilem cs. lt. 2–44 (DF 249 108) — Utóbbi 18. századi egyszerű másolata: uo. 4–155 (DF 249 203) — REGESZTÁJA: ZsO IX. 238. sz.]. — Az 1366. január 10-i oklevél 18. századi egyszerű másolata: DL 16 106 (Keglevich cs. lt.)/. — Az 1366. január 10-i átíró oklevél szerint az eredeti oklevél pátenus formátumú, papírra írt volt.

Excellentissimo domino Lodovico Dei gratia regi Hungarie illustri domino suo conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta fluvium Goron orationes in Domino continuas et devotas. Litteras vestre excellentie super possessionibus Noog Wgroucz et Pasyt in comitatu Borsiensi existentibus reambulatorias pro magistris Nicolao et Stephano filiis Iacobi de Barakcha summa recepimus cum reverentia, et secundum continentiam earundem cum Nicolao de Peel homine vestre serenitatis fratrem Heckardum sacerdotem unum ex nobis ad premissam reambulationem faciendam pro testimonio nostrum hominem duximus transmittendum, qui demum ad nos reversi concorditer retulerunt, quod sabbato proximo ante diem Ramispalmarum¹ ad faciem dictarum possessionum Noog Wgroucz et Pasyt vocatarum accessissent et in eisdem quatuor continuis diebus expectantes vicinis et commetaneis universis legitime convocatis predictas possessiones Noog Wgroucz et Pasyt per suas veras metas veteres novasque circa veteres, ubi necesse fuisset, erigendo reambulassent et reambulas ab aliorum possessionibus et possessionariis portionibus metalibus distinctionibus separatas, easdem prenominatis magistris Nicolao et Stephano filiis Iacobi eo iure, quo ad ipsos dinoscebantur pertinere, reliquissent perpetuo possidendas nullo penitus contradictore existente. Quarum quidem possessionum metas ab aliis vicinis et commetaneis ac circumiacentibus possessionibus hoc ordine distinctas retule[runt, qu]od sub monte, qui Moczk nuncupatur, in parte orientali sub arbore quercina novam terream metam erexissent, deinde procedendo versus partem aquilonarem in quadam valle sub arbore quercina secundam novam terram metam erexissent, abinde autem pro[cedendo] in cuiusdam ascensu montis sub arbore quercina

tertiam novam metam terream erexissent et hec tres mete separant villam predictorum magistrorum Nicolai et Stephani filiorum Iacobi Noog Wgroucz dictam a villa domini regis Felfalu vocata, item ab ipsa tertia meta lineatim procedendo a parte eiusdem ville Felfalu in vertice montis pro alia villa eorundem Nicolai et Stephani filiorum Iacobi Pasyt vocata novam terream metam iuxta veterem erexissent, deinde per eandem lineam de monte in quandam vallem descendendo sub arbore quercina in ipsa valle constituta novam terream metam erexissent, abinde vero per eandem vallem versus aquilonem procedendo sub arbore tylic novam terream metam erexissent, ab ipsa vero meta iterato per eandem vallem versus ortum solis procedendo sub arbore pyri novam terream metam erexissent, item in eadem linea versus ryvulum Kysmoholnycza dictum procedendo sub arbore, que rakatyafa vulgariter dicitur, novam terream metam erexissent, abinde autem iuxta decursum eiusdem ryvuli procedendo sub arbore cyni, qui penes eundem rivulum stat, novam terream metam erexissent, abinde vero secundum quod idem ipse ryvulus Kysmoholnycza in maiorem ryvulum, qui similiter Moholnycza vocatur, decurrit, est meta et ibi terminantur mete, que dividunt sepedictam villam Pasyt a villa domini regis Felfalu superius nominata, deinde ab ipso coniunctu ryvulorum per decursum maioris ryvuli Moholnycza procedendo usque ad locum, ubi ipse ryvulus in duas partes dividitur, ipsa divisio ryvuli est meta, que dividit villam Pasyt a villa Petri filii Nicolay Oslyan vocata, ita videlicet, quod superior pars ryvuli, que per terram antedicti Petri filii Nicolai de Oslyan decurrebat, quam partem ryvuli superiorem magistri Nicolaus et Stephanus filii Iacobi sepius recitati causa pacis et amicitie in suo priori et antiquo decursu per terram suam usque ad flumen Nytrie pro meta decurrere fecerunt sua spontanea voluntate, postea vero a loco illo, ubi ipsa superior pars ryvuli Moholnycza in flumen Nytrie intrat, ab ipso introitu ipsius ryvuli ipse fluvius Nytrie, prout per terram Kerescheren ac per terram Pasyt decurrit, media pars eiusdem fluvii cedit pro meta magistris Nicolao et Stephano filiis Iacobi prenotatis ac possessione eorum Pasyt prelibata usque ad metam Kyswgroucz ville scilicet domini regis per decursum fluvii descendendo, circa ipsam autem metam Kyswgroucz iterato extra flumen Nitrie saliendo sub quadam arbore pyri prope ipsum flumen Nitrie inter villam Kyswgroucz domini regis ac possessiones seu villas Noog Wgroucz et Pasyt memoratorum Nicolai et Stephani magistrorum novam terream metam erexissent, item ab ipsa arbore pyri versus² quandam montem contra partem meridianam procedendo sub arbore, [que] vulgo sylfa dicitur, novam terream metam erexissent, abinde vero per quandam rubum transeundo iuxta eundem rubum sub arbore, que vulgo egerfa dicitur, novam terream metam erexissent, deinde ad viam publicam, que versus Privigia in Turuch ducit, procedendo iuxta

ipsam viam novam terream metam erexissent, deinde ipsam viam super quandam terram arabilem transeundo in medio ipsius terre arabilis novam terream metam erexissent, ab ipsa vero meta transeundo versus viam, que de Magna Wgroucz in Minorem Wgroucz ducit, iuxta ipsam viam novam terream metam erexissent, deinde ipsam viam transeuntes versus quendam montem, qui vulgariter Sypk heeg dicitur, procedendo in eodem monte novam terream metam erexissent, abinde vero procedentes ad album lapidem venissent et ab ipso lapide ad viam, que in villam Baragyan transit, descendissent, iuxta quam viam novam terream metam erexissent, et inde procedentes ad fontem, qui vulgo [- -]³ vocatur, venissent, sed ibi nullam metam erexissent, quia ipse fons esset meta, qui villas seu possessiones Noog Wgroucz et Pasyt supradictorum Nicolai et Stephani magistrorum filiorum Iacobi de Barakcha a villa domini regis Kys Wgroucz vocate separaret, et ab eadem meta propter absentiam aliquorum commetaneorum ulterius non hac vice processissent. Datum feria quarta proxima ante festum Resurrectionis Domini, anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

¹ 1352. március 31. ² *Sor fölé beszúrt szó.* ³ DF 249 102: *olvashatatlan szó.* DL 8860 és DF 243 768: Javornyk. DL 16 106: Studenka.

71.

1352. április 5. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy átírt parancsa értelmében a királyi ember vizsgálatot tartva megállapította, hogy szerencsnek mondott gonosztevők megtámadták Vrach fia Bálint dezséri házát.*

Papír, zárlatán pecsét töredékeivel. DL 4269 (NRA) — KIADÁSA: AOkm V. 571–572. p.

72.

1352. április 18. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy átírt parancsára a konvent bizonyosságának jelenlétében a királyi ember Bars megye közgyűlésén vizsgálatot tartva megállapította, setétkúti János famulusaival és jobbágyaival együtt Pál fia Lőrinc Ény birtokán hatalmaskodásokat követett el.*

Csonka, hajtásaiban erősen sérült, vízfoltos papír, zárópecsét csekély töredékei. DL 98 165 (Tab. prov.) — KÜLZET: Excellentissimo domino suo Lodovico Dei gratia regi Hungarie pro Laurentio filio Pauli de Eny contra Iohannem de Setetkut famulos et iobagiones suos¹ ultra nominatos inquisitoria.

Excellentissimo domino Lodovico Dei gratia regi Hungarie domino suo illustri conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta fluvium Goron orationes in

Domino continuas et devo[ta]. Litteras] vestre excellentie inquisitorias pro Laurentio filio Pauli de Eny recepimus summa cum reverentia in hec verba:

Lodovicus Dei gratia rex Hungarie fidelibus suis conventui [monasterii Sancti] Benedicti de iuxta Goron salutem et gratiam. Dicitur nobis in persona Laurentii filii Pauli de Eny, quod Iohannes de Setetkut dominico die proximo post festum Assumptionis Virginis [gloriose in] anno nunc proxime elapso preteritum,² ipso circa ecclesiam parochialem in possessione Bese vocata existente, armatis manibus unacum Michaele et Petrik filii Martini [et Lau]rentio genero eiusdem, famulis suis contra ipsum irruendo eundem letalibus vulneribus sauciatum reliquisset, et demum eo non contentus, ymo malum malo accumulare volens in dominica Exsurge de novo preterita³ unacum predictis Michaele et Petrik filii Martini, item Laurentio genero eiusdem Martini, Paulo dicto Herczeg, Bytow filio uxoris sue, Iohanne dicto Custos et Georgio filio Kute famulis et iobag[ionibus] suis ad predictam possessionem eiusdem Eny vocatam veniendo [- -]ntus desolasset et devastasset omnia bona sua et iobagionum suorum auferendo in eadem in sui grande preiudicium non modicum et gravamen. Quare fidelitati vestre firmiter preci[pi]endo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus filius Mauriti de Kysgeured vel Bese de Bese sive Nicolaus filius Bors de Geure aliis absentibus homo noster ad congregationem, quam per alias litteras nostras nobilibus et aliis hominibus comitatus Borsiensis per comitem vel vicecomitem et iudices nobilium de eodem super premissis celebrari commisimus, accedendo in eadem congregatione et alias ab omnibus, quibus decet et licet, diligenter investigando sciat et inquiret de premissis omnimodam veritatem, scita nichilominus premissorum veritate evocet eundem Iohannem de Setetkut et predictos famulos et iobagiones⁴ eiusdem Iohannis⁵ sibi statuere committendo contra ipsum Laurentium filium Pauli nostram in presentiam ad terminum competentem. Et post hec seriem ipsius inquisitionis et evocationis cum nominibus evocatorum et termino assigna[to] nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, feria tertia proxima post dominicam Letare, anno Domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo secundo.⁶

Nos igitur mandatis vestre celsitudinis obedire cupientes, u[er]o t[em]eremur, cum predicto Nicolao filio Mauriti de Kysgeured homine vestre serenitatis fratrem Andream sacerdotem unum ex nobis ad premissam inquisitionem pro testimonio faciendum nostrum [hom]inem duximus transmittendum, qui demum ad nos reversi concorditer retulerunt, quod ad congregationem nobilium et aliorum hominum comitatus Borsiensis per vicecomitem et iudices nobi[lium] eiusdem comitatus feria quinta proxima post diem festi Pasche Domini⁷ in Bors celebrata⁸ accedentes in eadem congregatione ab⁹ ipsis nobilibus et aliis hominibus, quibus

licu[it], expediens exitisset diligenti investigatione facta scire et inquirere potuissent, talem de premissis inquisitione ab universitate nobilium, prius inter se maturo habito consilio, veritatem rescivissent, quod prenotatus Iohannes de Setetkut unacum Michaele et Petrik filiis Martini et Lau[rentio] genero eiusdem Martini, iobagionibus suis dominico die proximo post fes[tum] Assumptionis Virginis gloriose in anno nunc proxime elapso preteritum,¹⁰ ipso Laurentio filio Pauli circa ecclesiam paroch[ialem in posse]ssione Bese vocata existente, contra ipsum armatis m[an]ibus irruendo eundem letalibus vulneribus sauciatum reliquisset, item feria quinta proxima post festum [- - -]¹¹ subsequente preteritum supradictus Iohannes de Setetkut [una]cum Paulo dicto Herczeg, Bytow filio uxoris eiusdem Pauli, Iohanne dicto Custos et Georgio filio [Kute - - -]dem Laurentio de Bese in Eny ad domum suam veniendo [- - -] hostiliter in via publica invadendo modis omnibus occidere voluisset, si non fuge presidio [- - -]dem Laurentius filius predicti Bese [- - -] suis de manibus eorundem eripuisset, insuper [- - -] poss]essione sua Setetkut vocata, in poss[essione eiusdem Laurentii] filii Pauli Eny vocata [- - -] iob]agionum suorum abstulisset et in possessionem suam Setetkut asportasset, item feria [- - -] predictis famulis et iobagionibus suis [ad domum] prenominati Laurentii filii Pauli veniendo [- - -] incu]mbente ipsam domum suffodissent et d[- - -]ma eiusdem confringentes vestimenta et clenodia ac alias res¹² universas abstulissent [- - -] sola tunica tantummodo reliquissent, [- - -] in omnibus superius expressis, ut premissum est, [- - -] nobiles¹³ et alii homines comitatus Borsiensis [in supradicta congregation]e existentes certitudinaliter sepe recitatum Iohannem [cum] famulis et iobagionibus suis fore culpabilem unanimiter retulissent. Datum feria quarta proxima post diem congregationis, anno Domini prenotato.

¹ *Utána kihúzza:* Iohannes. ² 1351. augusztus 21. ³ 1352. február 12. ⁴ *Utána kihúzza:* suos. ⁵ *Utólag beszúrva a sor fölé.* ⁶ 1352. március 20. ⁷ 1352. április 12. ⁸ *Recte:* celebratam. ⁹ *Utána kihúzza:* a. ¹⁰ 1351. augusztus 21. ¹¹ *Kb. három szó nagyságú hiány;* a további lacunák nagysága néhány szótól fél sorig terjed. ¹² *Utána kihúzza:* ipsius. ¹³ *Utána kihúzza:* ac.

73.

1353. május 23. előtt — *A garamszentbenedeki konvent oklevele szerint vezekényi János fia Imrét és István lekéri apátot péli Dezső fia János ellen a királyi jelenlét bírósága elé idézték.*

Említése Tamás országbíró 1353. június 12-i bírságoló oklevelében [DL 77 067 (Zichy cs. lt.) — KIADÁSA: ZO II. 532–533. p. (Az említés: 532. p.)].

74.

1353. július 15. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy Tamás országbíró parancsának megfelelően a királyi ember Dezső fia János részére János fia Imrét a királyi jelenlét elé idézte.*

Papír, hátán töredékes zárópecsét. DL 77 072 (Zichy cs. lt.) — KIADÁSA: ZO II. 537. p. — KÜLZETE: uo.

75.

1353. december 5. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Miklós nádornak, hogy amikor parancsára a nádor embere Gyula fia Gergelynek egy Málas és Sarló közti vitatott hovatartozású földet akart iktatni, Miklós esztergomi érsek ügyvédje, János ellentmondott.*

Ragasztott papír, hátoldalán pecsét nyoma. DL 4401 (NRA) — TARTALMI KIVONATA: AOkm VI. 145–147. p.

76.

1353. december 13. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajosnak, hogy átírt parancsának megfelelően a királyi ember Lukács és fiai, János, Miklós és István, továbbá gyarmati Bökény fiai, Miklós és Jakab részére Gyarmat birtok határait megjárta.*

Papír, hátlapra nyomott pecsét körvonalai. PL Eszt. kpt. mlt. 38–1–9 (DF 236 951) — KIADÁSA: MES IV. 110., 112. p. — Hátlapján késő középkori kézzel írt feljegyzés: uo. 112. p.

77.

1354. január 8. előtt — *A garamszentbenedeki konvent idézőlevele szerint vezekényi János fiát Imrét, István lekéri apátot és felsorolt társaikat péli Dezső fia János ellen a királyi jelenlét bírósága elé idézték.*

Említése Szécsényi Tamás országbíró 1354. január 30-i bírságoló oklevelében [DL 77 084 (Zichy cs. lt.) — KIADÁSA: ZO II. 553. p.].

78.

1354. május 10. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy Tamás országbíró parancsára a királyi ember péli Dezső fiát Jánost János fia Imre Vezekény nevű birtokába bevezette és Imrét János ellenében a királyi jelenlét bírósága elé idézte.*

Papír, hátán zárópecsét csekély töredéke. DL 77 097 (Zichy cs. lt.) — KIADÁSA: ZO II. 567–568. p. — KÜLZETE: uo.

79.

1354. június 26. — *A garamszentbenedeki konvent előtt Egyed bozóki prépost a monostorához tartozó, ám szomszédai által elfoglalt Páldi birtokot 25 évre bérbe adja Imre fia Vesszős mesternek.*

Papír, hátlapján töredékes pecsét. DL 77 100 (Zichy cs. lt.) — KIADÁSA: ZO II. 569–570. p.

80.

1354. szeptember 19. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy átírt parancsának megfelelően a királyi ember Velkapolya birtokot barakcsai Jakab fia Miklósnak iktatta.*

Hártya, hátoldalán rányomott pecsét töredékei. DL 4451 (Magyar Kamara Archivuma, Acta Paulinorum) — Mellette valószínűleg 18. századi egyszerű másolat.

Excellentissimo domino Lodovico Dei gratia regi Hungarie domino suo illustri conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron orationes in Domino continuas et devotas. Litteras vestre excellentie statutorias pro Nicolao filio Iacobi de Barakcha summa recepimus cum reverentia in hec verba:

Lodovicus Dei gratia rex Hungarie fidelibus suis conventui Sancti Benedicti de iuxta Gron salutem et gratiam. Noveritis, quod nos recensitis fidelibus servitiis et sincerissimis complacetiis Nicolai filii Iacobi fidelis aulre¹ nostre familiaris, quibus idem nobis in cunctis nostris et regni nostri negotiis sicut prosperis, sicut adversis cum suprema sollicitudine evigilanti cura omnique fidelitatis favore studuit complacere et se reddere gratiosum utique et acceptum, in cuius servitiis animus noster regius plures aquievit, ratione quorum licet a nobis multo hiis maiora mereatur, in particularem autem suorum servitiorum recompensationem quandam possessionem nostram regalem nunc vacuum et habitatoribus destitutam Welkypolya vocatam in comitatu Borsiensi existentem cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis universis ab antiquo ad eandem spectantibus omni eo iure, quo ad nostram collationem dinoscitur pertinere, eidem Nicolao filio Iacobi et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus nove donationis nostre titulo dedimus, donavimus et contulimus perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam salvis iuribusque alienis. Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Bese de Bese vel Michael de Borouch aut Ladislaus de Kolta alii

absentibus homo noster predictam possessionem Welkypolya presentibus vicinis et commetaneis eiusdem legitime reambulando statuat eidem magistro Nicolao premissis nove donationis nostre titulo perpetue possidendam, si non fuerit contradictum, contradictoribus autem, si qui fuerint, contra eundem ad nostram presentiam ad terminum competentem legitime evocatis. Et post hec seriem ipsius stationis cum cursibus metarum vel nominibus contradictorum et evocatorum nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, feria tertia proxima post festum Assumptionis Beate Virginis, anno Domini M^o CCC^o L^o quarto.²

Nos igitur mandatis vestre celsitudinis obedire cupientes, ut tenemur, cum predicto Bese de Bese homine vestre serenitatis fratrem Georgium sacerdotem unum ex nobis ad premissam stationem faciendum pro testimonio nostrum hominem duximus transmittendum, qui negotio bene intenti et demum ad nos reversi concorditer retulerunt eo modo, quod feria sexta proxima ante festum Nativitatis Beate Virginis³ ad faciem prenotate possessionis Welkypolya accedentes vicinis et commetaneis convocatis ipsam possessionem idem homo vester regius presente nostro testimonio statuisset memorato Nicolao filio Iacobi perpetue possidendam, tenendam pariter et habendam nullo conradictore penitus comparente, tandem a die stationis usque ad quindecimum diem expectantes, si medio tempore aliqui contradictores existerent ipsius stationis, presentes litteras distulimus emanari. Datum feria sexta proxima post octavas supradicti festi Nativitatis Beate Virginis, anno Domini antedicto.

¹ Recte: aule. ² 1354. augusztus 19. ³ 1354. szeptember 5.

81.

1354. november 22. — *A garamszentbenedeki konvent előtt péli Dezső fia János tilalmazza gyarmati János fia Imrét vezekényi birtokrészének elidegenítésétől, Imre fia Vesszős mestert pedig annak megszerzésétől.*

Papír, hátán töredékes zárópecsét. DL 77 107 (Zichy cs. lt.) — KIADÁSA: ZO II. 576. p. — KÜLZET: uo.

82.

1355. március 24. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy átírt parancsának megfelelően a királyi ember barakcsai Jakab fia Miklós és István mesterek Misen nevű birtokának határjárását elvégezte.*

Hártya, hátlapján pecsét nyoma. DL 41 253 (MNM) — Átírás a garamszentbenedeki konvent 1357. június 10-i oklevelében [MTA KT Kézirattár, Oklevélgyjűjtemény 128 (Bossány cs. lt.) (DF 243 773)].

Excellentissimo domino Lodovico Dei gratia regi Hungarie illustri domino suo conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron orationes in Domino continuas et devotas. Litteras vestre celsitudinis pro magistris Nicolao et Stephano filiis Iacobi de Barakcha ad faciendas reambulationes ac metarum erectiones possessionum eorundem recepimus reverenter in hec verba:

Lodovicus Dei gratia rex Hungarie fidelibus suis conventui Sancti Benedicti de iuxta Gron salutem et gratiam. Dicunt nobis magistri Nicolaus et Stephanus filii Iacobi de Barakcha, quod quedam possessiones ipsorum Nogvgrouch, Pasyth, Welkapolya in Borsiensi et Mysen vocate in Trenchinyensis comitatibus existentes apud ipsos habite reambulationibus et metarum renovationibus indigerent. Quare fidelitati vestre firmiter precipimus per presentes, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Dominicus filius Mochk miles vel Leucus filius Dyonisii dicti Lvew iuvenis aule nostre aut Ladislaus de Kolcha seu Bese de Bese aliis absentibus homo noster ad facies predictarum possessionum presentibus vicinis et commetaneis suis legitime convocatis accedendo reambulet ipsas per veras suas metas et antiquas, novas iuxta veteres, ubi necesse fuerit, erigendo, reambulatasque et ab aliorum vicinorum et commetaneorum possessionibus metali distinctione separatas relinquat eisdem prefatis magistris Nicolao et Stephano eo iure, quo ad ipsos pertinere dinoscitur, perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra eosdem ad nostram presentiam ad terminum competentem. Et post hec seriem totius facti cum cursibus metarum vel nominibus citatorum et termino assignato nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, feria sexta proximam¹ ante dominicam Oculi, anno Domini M^o CCC^o L^{mo} quinto.²

Nos igitur vestre excellentie cupientes obedire cum prefato Bese homine vestro dominum Iohannem presbiterum capellanum nostrum ad faciendas reambulationes seu metarum renovationes premissas pro testimonio nostrum hominem duximus transmittendum, qui demum ad nos reversi concorditer retulerunt, quod ipsi feria sexta proxima ante dominicam Iudica³ ad faciem predictae possessionis Mysen in comitatu Trinchiniensi existentis vicinis et commetaneis eiusdem legitime convocatis accedentes ipsam per veras suas metas et antiquas novas iuxta easdem erigendo ab aliorum possessionibus metali distinctione dictam possessionem reambulando separassent nullo contradictore penitus existente. Primam igitur metam dicte ville seu possessionis Mysen erexissent iuxta pontem positum super rivum Taplapotaka dictum versus orientem, quem pontem pro signo prime mete statuissent erigentes penes ipsam unam terream metam, inde transeuntes venissent ad quandam fontem Haskuthfeu dictum, quem constituissent pro signo unius mete, a quo transeuntes ulterius ad

quandam viam ducentem ad silvam, ibi quoque erexissent similiter metam terream, ab eodem vero loco pergentes pervenissent ad quendam petram vulgo Farkasku vocatam, quam etiam pro meta statuissent, hic autem primus ordo metarum distinguit seu dividit predictam possessionem Mysen a quadam villa Poruba dicta, ab eadem autem petra inclinatur cursus metalis per modum anguli versus septemtrionem, inde transiret in latere montis vulgo Farkashyg vocati, unde iuxta latus eiusdem montis unam metam terream erexissent, in qua lapidem unum abscondissent, exinde transeuntes ulterius iuxta latus eiusdem montis, ibi quoque locassent similiter unam terream metam, qua relicta transissent per quandam silvam vulgo Bykherdeu dictam, unde ascendissent quendam montem, in quo penderet quedam petra respiciens fluvium Wag dictum, quam constituissent similiter pro signo unius mete, deinde perrexissent ulterius iuxta eiusdem montis latus aliquantulum ab eodem monte separatum in eadem silva videlicet Bykerdeu existentem,⁴ ubi similiter unam metam terream erexissent, exinde transissent ulterius iuxta eundem montem et pervenissent ad aliam petram respicientem similiter fluvium Wag antedictum, in qua staret quedam arbor vulgo zylfa vocata, ibi etiam cursus hic metarum angulariter inclinaretur versus occidentem, abinde perveniret ad quendam fontem, hic autem secundus metarum ordo prefatam possessionem Mysen distinguat et sequestret a villis Dubnyche et Nades vocatis, ab eodem quoque fontem transeuntes pervenissent ad quendam montem vulgo Kerekhyg vocatum, in quo etiam unam metam terream locassent, qua relicta pervenissent ad alium montem Predborhyge dictum, cuius verticem statuissent pro signo mete, ab eo autem loco pervenissent ad quoddam volutabrum, id est locum lutosum, in quo solent fere silvestres volutari, quod statuissent similiter pro uno signo mete, exinde ascendissent in quendam m[ontem], in cuius vertice esset quedam petra, in qua staret una arbor tylia, un[de h]ic tertius metarum ordo separat et distinguat predictam possessionem Mysen a duabus villis Kelechyn vocatis, inde procedendo per modum anguli inclinatur directe versus occidentem, ibique descendissent de prefato monte, in cuius vertice, ut premissum est, esset lapis seu petra, in qua stat arbor tylic, sub eodem quoque monte metam terream erexissent, deinde descendissent ad quendam rivulum Taplapotak dictum, inde ascendissent per medium montis, qui vulgo dicitur Temerdkhyg, in cuius vertice esset quedam petra, quam pro meta statuissent, exinde transissent per medium eiusdem montis, cuius medietatem statuissent pro meta, ex eodem vero loco transeuntes venissent ad quendam lapidem respicientem rivum Charnapothoka dictum, quem similiter pro signo mete statuissent, iste autem quartus ordo seu cursus metarum distinguat seu dividat eandem villam vel possessionem Myseni a villis Tapla et Lachnov, exinde transeuntes pervenissent ad quendam lapidem duplicem, quem statuissent

pro meta, deinde pervenissent ad profundam vallem, quam transeuntes venissent ad rivum Hozthomisel dictum, inde perrexissent ad quendam montem Borloghyg vocatum, cuius verticem constituissent pro signo mete, ab eodem quoque loco moti pervenissent ad quandam foveam Benedicverme vocatam, quam statuissent etiam pro meta, abinde venissent ad quandam viam transeuntem per quoddam pratum et pervenissent ad vallem Zuhybzowyk vocatam, unde dominus Nikolaus de Sambuk palatinus regni et comes Trenchyniensis cum nobilibus eiusdem comitatus ad distinguendam prefatam possessionem Mysen a possessionibus castri Trenchyniensis et aliorum nobilium universas metas suprascriptas erigi et locari spontanea voluntate permisisset, hee quoque mete in quinto ordine posite separant sepedictam possessionem a plantatione Petri et a villis Zuha, Dobrasou et Bodok, exinde transissent versus ad supradictam vallem Zuhibzowyk dictam, que distinguit eandem possessionem Mysen a possessionibus ad castrum dictum Vgroug pertinentibus, sub qua valle metam terream erexissent circum quandam arborem vulgo tyzafa dictam, prope quam esset quidam lapis solidus, quem statuissent pro meta, in eadem autem valle ambulantes ascendissent quendam montem Bazna vocatum, unde processissent plagam meridianam relinquentes versus orientem, ubi locassent unam metam terream circum arborem platam, inde ascendentes ad eiusdem montis verticem, cuius medietatem statuissent pro signo mete, ibi etiam locassent unam metam terream magnam, istas autem metas in sexto ordine [r]atas herexisset Nicolaus filius Dominici bani ex precepto domini nostri regis eius videlicet castellanus de Vgroug ad sequestrandam ipsam possessionem a villis Bazna et Tymoraz, exinde transissent ad speluncam Boho[n]ylporloga dictam, a quo loco descendissent ulterius directe procedendo ad vallem, ubi terminatur mons supradictus videlicet Bazna, ibi quoque metam locassent terream, deinde pervenissent ad pontem, qui stat pro prima meta constitutus, ibi⁵ quoque esset finis et terminus omnium metarum predictarum, unde quod nemo premisse reambulationi et metarum renovationi contradictor extitisset, ipsi eandem possessionem Mysen iuxta vestre preceptum excellentie eisdem magistris Nicolao et Stephano reliquissent iure perpetuo possidendam, prout ad ipsos dinosebatur pertinere. Datum feria tertia proxima ante dominicam Ramispalmarum, anno Domini prenotato.

¹ *Recte:* proxima. ² 1355. március 6. ³ 1355. március 20. ⁴ *Recte:* existens. ⁵ *Utána kihúzva és alulpontozva:* esset.

83.

1355. május 4. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti, hogy János barsi alispán átírt oklevelének megfelelően Lőrinc fia Mikó szolgabíró péli Dezső fiai, János és Miklós beleegyezésével péli János fia Istvánnak Pél birtok harmadrészét iktatta.*

Papír, hátán zárópecsét töredékei. DL 77 131 (Zichy cs. lt.)—KIADÁSA: ZO II. 611–613. p.

84.

1355. május 4. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti, hogy amikor János barsi alispán megkeresésére Lőrinc fia Mikó szolgabíró péli Dezső fiai, János és Miklós egy birtokrészét péli János fia Istvánnak akarta iktatni, ezek anyja, Katych özvegy-asszony tiltakozott.*

Papír, hátlapján pecsét töredéke. DL 87 308 (Hg. Esterházy cs. lt.)

Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta fluvium Gron damus pro memoria, quod cum nos secundum continentiam litterarum magistri Iohannis vicecomitis Borsiensis et iudicum nobilium eiusdem comitatus cum Mikou filio Laurentii uno ex iudicibus nobilium fratrem Iohannem unum ex nobis ad conferendam tertiam partem cuiusdam possessionis Iohannis et Nicolai filiorum Deseu de Peely, que olim Georgii filii Farkasii dinoscitur fuisse, Stephano filio Iohannis de eadem Peeli pro testimonio nostrum hominem transmissemus, qui demum ad nos reversi concorditer retulerunt, quod idem¹ Iohannes et Nicolaus filii Deseu rectam seu equalem tertiam partem cum omnibus utilitatibus suis eiusdem possessionis prefato Stephano filio Iohannis contulissent, prout eis fuerat adjudicatum, nobilis tamen domina Katych relicta Michaelis dicti Magni mater eorundem Iohannis et Nicolai filiorum Deseu prohibuisset prefatum Mykov filium Laurentii iudicem nobilium coram nostro testimonio a donatione, statutione seu collatione non totius tertie partis eiusdem possessionis, que fuisset eidem Stephano filio Iohannis collata, sed a parte tertia, quam extra partes eorundem Iohannis et Nicolai filiorum suorum se asseruisset actenus possedisse, prohibuisset etiam omnes alios cuiuscumque status vel dignitatis homines ab invasione, occupatione seu usurpatione eiusdem partis tertie ad se pertinentis et specialiter predictum Stephanum filium Iohannis, cui due partes fuisset collate eiusdem partis tertie possessionis antedictae. Datum feria secunda proxima post octavas Sancti Georgii martiris, anno Domini M^o CCC^o L^{mo} quinto.

¹ Recte: iidem.

85.

1355. július 7. — *A garamszentbenedeki konvent tanúsítja, hogy rákói István fia András és Miklós fia Pál testvéreik és rokonaik egyetértésével elcserélték az őket Rákóban megillető birtokrészeket.*

Chirographált hártya, töredékes függőpecsét. DL 73 040 (Rakovszky cs. lt.)

ABC

Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron universis Christi fidelibus presentes scriptum inspecturis salutem in salutis omnium largitore. Omnia, que mortalium geruntur ordinatione, oblivionis scrupulo sepe dissolverentur, si non essent litterali cyrographo communita. Hinc est, quod ad universorum tam presentium, quam futurorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Andreas filius Stephani de Rakovch, que fuerat possessio quondam Stoyslasii, pro se et cognatis et fratribus suis patruelibus, Paulo filio Abrahe, Lucasio filio Bathor et Stephano filio Nicolai ab una, item Paulus filius Nicolai de eadem Rakovch, Demetrius, Iohannes et Laurentius filii Pauli fratres et consanguinei patruales eiusdem Pauli filii Nicolai pro se et Iacobo sacerdote et Stephano heremita, fratribus suis parte ab altera coram nobis personaliter constituti, per modum protestationis ex commune consensu earundem partium extitit propositum et relatam, quod idem Andreas filius Stephani ex consensu supradictorum fratrum suorum patruelium cum eodem Paulo filio Nicolai similiter de voluntate et consensu eorundem fratrum Pauli patruelium fecisset concambium hereditarium perpetuo duraturum eo modo, quod prefatus Andreas filius Stephani totam portionem suam possessionariam in eadem Rakovch habitam dedisset et contulisset prenotato Paulo filio Nicolai et heredibus suis perpetuo possidendam eo iure, quo ad ipsum ante concambium celebratum pertineret, unde etiam instrumenta sua litteralia in conventu monasterii Sancti Spiritus de Turuch¹ super eadem possessione emanata eidem Paulo filio Nicolai coram nobis resignavit, unde idem Paulus filius Nicolai totam portionem suam possessionariam in eadem Rakovch existentem econverso prenotato Andree filio Stephani tradidisset seu contulisset et heredibus suis similiter perpetuo possidendam. Eiusdem vero possessionarie portionis Andree filio Stephani collate talis esset cursus metarum, iuxta quod nobis ambe partes supradicte retulerunt, quod prima meta esset terrea respiciens versus orientem sita circa rubum quendam ex salicibus existentem, deinde transiret ad rivulum Mochola vocatum, ex eodem autem loco pergeret ulterius et transiret iuxta eundem rivulum et perveniret usque ad flumen maius, quod vulgo nuncupatur Turuch, exinde transiret iuxta idem flumen per descensum eiusdem usque ad quandam profunditatem dicti fluminis, que vulgo vocatur Evryn,

de ipso vero loco transiens perveniret ad quoddam pratum,² circaque pratum esset quidam collis seu monticulus aliquantulum eminens, de quo transiens ulterius perveniret ad quendam locum sequestrantem, qui vulgo vocatur mege, qui fuisset ante locus divisionis inter portiones possessionarias partium predictarum, ex quo loco reverteretur rursus contra sol³ ortum et pergeret ad quoddam pratum, quod vocatur rotundum, iuxta quod esset sita quedam fovea, demum pertransiens idem rotundum pratum perveniret ad primam metam, ubi esset terminus metarum earundem, non pretermittentes, quod quecumque pars hoc concambium seu ordinationem volens dissolvere vel dirumpere partem alteram molestare presumet in posterum vel litteras in quocumque capitulo seu conventu emanatas contra ipsam ea ratione exhibere, extunc eodem littere fierent penitus casse et inanes, insuper contra partem eandem concambii ordinationem observantem in facto subcubitus potentialis duelli remaneret eo facto, unde quia predictarum partium persone unacum suis nominibus propter remotiorem locorum distantiam nobis non erant nocte, ideo hoc instrumentum litterale sed ipsarum assertione seu protestatione consensimus emanari. Ut autem huius ordinationis et concambii series rata, firma et inconcussa permaneret et ne temporis processu vacillet, sed perpetue firmitatis robur obtineat, ob hoc sigilli nostri autentici appensione presentes duximus communiendas. Datum feria tertia proxima post octavas Beati Iohannis Baptiste, anno Domini M^o CCC^o L^{mo} quinto.

¹ *Ismeretlen egyházi intézmény.* ² *Az eredetiben: patrum.* ³ *Recte: solis.*

86.

1355. augusztus 13. — *A garamszentbenedeki konvent előtt zsemburi János özvegye, Kathus zsemburi birtokrészét kereskényi Miklós fia Györgynek és feleségének, Klárának adományozza.*

Hártya, hátlapi pecsétjének csak a helye látszik. DL 105 358 (Vétel Bolgár Lászlótól) — Hátán valószínűleg 15. századi kéz feljegyzése: Littere possessionales ad Sember. — 18. századi másolata: DL 72 319 (Madách cs. lt.).

Nos conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron memorie commendantes significamus tenore presentium, quibus expedit, universis, quod nobilis domina Kathus relicta Iohannis de Sembur ab una, item Georgius filius Nicolai de Kereskyn maritus domine Clare neptis eiusdem domine Kathus parte ab altera coram nobis personaliter constituti eadem nobilis domina Kathus per modum protestationis extitit confessa oraculo vive vocis, quod cum portiones possessionarie quondam Nicolai filii Mykocha, Nicolai filii Lorandi et Iohannis

fili Bolug proximorum suorum in eadem Sembur habite per manus quorundam violentorum indebite fuissent occupate, tandem ipsa cum adiutorio Pauli et Mychaelis filiorum Galli de Gyznos, Iohannis filii Nicolai filii Elekus et eiusdem Georgii filii Nicolai mariti neptis sue antedecte ceterorumque proximorum suorum easdem possessionarias portiones de manibus illorum, qui eas occupaverant iniuste, iuris ordine mediante abstraxisset atque recuperasset, quibus rehabitis et reopentis tandem divisio fuisset facta inter ipsos et supradictos proximos suos in eisdem, igitur eadem divisione predictarum possessionariarum portionum peracta portio, que quondam Nicolai filii Mykocha extitisset, in partem seu in portionem eiusdem nobilis domine Kathus relicte Iohannis fuisset devoluta, unde quia prefatus Georgius filius Nicolai ipsam in recuperatione eiusdem possessionarie portionis adiuvisset cum pecunia propria et expensis, ideo sepedicta nobilis domina Kathus eandem portionem possessionariam cum terris arabilibus, incultis, silvis, pratis et universis utilitatibus et pertinentiis suis prefato Georgio filio Nicolai et domine Clare eiusdem consorti et heredibus eorundem heredum successoribus donasset, tradidisset ac contulisset perpetuo possidendam. Datum feria quinta proxima post festum Beati Laurentii martiris, anno Domini M^o trecentesimo quinquagesimo quinto.

87.

1355. augusztus 21. előtt — A garamszentbenedeki konvent előtt terenyei Miklós fia István elzálogosítja derencsényi Vajdának mondott Pető fia Miklósnak Terenye, Derencsény és Sztrany nevű birtokrészeit.

Kötelezvénylevél említése a garamszentbenedeki konvent 1355. augusztus 21-i oklevelében. — Lásd MES IV. 131. p.

88.

1355. augusztus 21. — A garamszentbenedeki konvent bizonyítja, hogy terenyei Miklós fia István derencsényi Vajdának mondott Pető fia Miklósnak örök jogon átadta a neki korábban elzálogosított Terenye, Derencsény és Sztrany birtokrészeket.

Chirographált hártya, pecsétje zöld sodraton függ. PL Eszt. kpt. hh. lt. 2–8–1 (DF 208 506) — KIADÁSA: MES IV. 131–132. p. — Hátlapján középkori feljegyzés: uo. 131. p.

89.

1355. október 5. — A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy átírt parancsa értelmében a királyi ember Imre fia Vesszős mestert, valamint

Töttös mester fiait, Miklóst és Lászlót a Széki és Pél birtokokra vonatkozó adománylevel bemutatása végett színe elé idézte.

Papír, hátán zárópecsét csekély töredékeivel. DL 77 145 (Zichy cs. lt.) — KIADÁSA: ZO II. 625–626. p. — KÜLZET: uo. 626. p.

90.

1355. november 20. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Nagy Lajos királynak, hogy parancsára vizsgálatot tartva a királyi ember megállapította, Kalacsna föld Jakab fia Miklós (Nagy)ugróc nevű birtokához tartozik.*

Papír, hátán zárópecsét töredékei. AMB Seilem cs. lt. 1–35 (DF 249 104) — KÜLZET: Excellentissimo domino suo Lodovico Dei gratia regi Hungarie pro Nicolao filio Iacobi de Barakcha super facto cuiusdam particule terre Karachna vocate inquisitoria.

Excellentissimo domino Lodovico Dei gratia regi Hungarie domino suo illustri conventus monasterii Sancti Benedicti de iuxta Gron orationes in Domino continuas ac devotas. Litteras vestre excellentie pro Nicolao filio Iacobi inquisitorias recepimus reverenter in hec verba:

Lodovicus Dei gratia rex Hungarie fidelibus suis conventui ecclesie Sancti Benedicti de iuxta Gron salutem et gratiam. Dicitur nobis in persona magistri Nicolai filii Iacobi aule nostre iuvenis, quod quedam particula terre Karachna vocata semper et a tempore, cuius nunquam fuisset vel extaret memoria, ad possessionem suam Ugrouch vocatam pertinuisset et pertinentes fuisset ac nunc debetur pertinere. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus filius Mauricii de Geurud vel Petrus filius Stephani de Sarloo aut Mychael de Barach seu Besse de Besse aliis absentibus homo noster ab omnibus, quibus decuerit et licuerit, diligenter investigando de premissis sciat et inquirat omnimodam veritatem. Et post hec, prout vobis veritas constiterit, premissorum nobis fideliter rescribatis. Datum in Wysegrad, in festo Sancti Demetrii martiris, anno Domini M^o CCCL^{mo} quinto.¹

Nos igitur serenitati vestre cupientes obedire cum prefato Nicolao filio Mauricii homine vestro fratrem Iohannem unum ex nobis ad premissa inquirenda pro testimonio nostrum hominem duximus transmittendum, quibus tandem ad nos reversis idem homo vester presente dicto testimonio nostro nobis retulit in hunc modum, quod ipse cum dicto nostro testimonio feria quinta post festum Beati Martini confessoris proxime preteritum² in comitatu Bors iuxta regni consuetudinem procedendo a nobilebus et ignobilebus et aliis communibus hominibus inquirendo

talem scivissent³ veritatem, quod memorata particula terre Karachna vocata, ut premittitur, ad possessionem Nicolai filii Iacobi Ugroch vocatam pertinivisset et adhuc debet pertinere, quod et sic fore factum idem homo noster consequen[ter demons]travit. Datum feria sexta proxima post festum Beate Elizabeth, anno Domini prenotato.

¹ 1355. október 26.   ² 1355. november 12.   ³ *Recte*: scivisset.

91.

1355. december 14. — *A garamszentbenedeki konvent jelenti Szécsi Miklós országbírónak, hogy megkeresésére a királyi ember Bars vármegye közgyűlésén tudományvételt tartva nem tudta megállapítani, Kalacsna föld oszlányi Miklós fiaíé-e vagy Nagyugróc birtokhoz tartozik, ezért oszlányi Miklós fiait és Jakab fia Miklós makovicai várnagyot a királyi jelenléti bírósága elé idézte.*

Papír, zárlatán töredékes pecsét. DL 16 112 (Keglevich cs. lt.) — KIADÁSA: Barsi okmánytár 38–40. p. — KÜLZET: uo. 39–40. p. — Szécsi Miklós országbíró parancslevele, amelyre a fenti jelentés született válaszul, eredetiben is fennmaradt [DL 16 111 (Keglevich cs. lt.)] — KIADÁSA: Barsi okmánytár 36–38. p.]

9. Helynévazonosító

Aszna: Ebedec (Obyce) mellett feküdt a Zsitva partján — Bars megye

Bajka: Bajka (Bajka) — Bars megye

Bálvány, másként Leucse: valószínűleg Nagylócsa (Lovča) / Kislócsa [Lovčica, ma Lovčica-Trubín (Garamkürtös) része] — Bars megye

Barakcsa: Baracska (Bardoňovo) — Bars megye

Bars: Óbars (Starý Tekov) — Bars megye

Borfő: Kálnaborfő [Horné Brhlovce, ma Tegzesborfő (Brhlovce) része] — Hont megye

Bozók: Bozók (Bzovík) — Hont megye

Család: Máriacsalád ma puszta Újlót (Veľké Lovce) határában — Bars megye

Csanak: Ménfőcsanak, ma Győr része — Győr megye

Csejte: Csejte (Čachtice) — Nyitra megye

Csütörtökhegy: Bars [a mai Óbars (Starý Tekov)] területén — Bars megye

Derencsény: Derencsény (Drienčany) — Gömör megye

Derzsenye: Derzsenye (Drženice) — Hont megye

Dezsér: Dezsér (Dežerice) — Trencsén megye

Ebedec: Ebedec (Obyce) — Bars megye

Egresd: Egresdpusztá Kishelvény [Malé Chlievany, ma Bán (Bánovce nad Bebravou) része] határában — Trencsén megye

- Elefánt: Alsóelefánt (Dolné Lefantovce) / Felsőelefánt (Horné Lefantovce) — Nyitra megye
Endréd: Endréd (Ondrejovce) — Bars megye
Ény: Ény (Ľňa) — Bars megye
Födémés: Ipolyfödémés (Ipeľské Úľany) — Hont megye
Fűss: Barsfűss (Trávnica) — Bars megye
Gimes: Gimes (Jelenec) — Nyitra megye
Gyarmat: Zsitvagyarmat (Žitavce) — Bars megye
Győröd: Felsőgyőröd (Veľký Ďur, régebben Horný Ďur) / Alsógyőröd (Dolný Ďur, ma Felsőgyőröd része) — Bars megye
Helvény: Kishelvény [Malé Chlievany, ma Bán (Bánovce nad Bebravou) része] / Nagyhelvény (Veľké Chlievany) — Trencsén megye
Hetény: Hetény (Chotín) — Komárom megye
Kalacsna: Kalacsna (Kolačno) — Bars megye
Kasza: Kasza vára (Košecký hrad), ma Kaszanagyvára (Košecké Podhradie) — Trencsén megye
Kelecsény: Garamkelecsény (Hronské Kľačany) — Bars megye
Kereskény: Nagykereskény (Krškany) — Hont megye
Kissalló: Kissalló [Tekovské Lužianky, ma Nagysalló (Tekovské Lužany) része] — Bars megye
Kistapolcsány: Kistapolcsány (Topoľčianky) — Bars megye
Kisugróc: Kisugróc (Malé Uherce) — Bars megye
Kolos: Apátkolos (Veľký Klíž) — Nyitra megye
Komját: Komját (Komjatice) — Nyitra megye
Korosán: a mai Korlat puszta táján, Óbars (Starý Tekov) közelében — Bars megye
Koszmály: Kiskoszmály (Malé Kozmálovce) / Nagykoszmály (Veľké Kozmálovce) — Bars megye
Kürt: Fajkürt (Dedinka) — Bars megye
Lekér: Lekér (Hronovce) — Bars megye
Litas: ma puszta Dalmad (Domadice) határában — Hont megye
Magasmart: Magasmart (Brehy) — Bars megye
Makovica: Zboró (Zborov) — Sáros megye
Málas: Málas (Málaš) — Bars megye
Mangya: Mankóc (Mankovce) — Bars megye
Misen: Nagysziklás (Omšenie) — Trencsén megye
Nádasd: Térnádasd (Trstie), ma Alsómogyoród (Dolný Lieskov) része — Trencsén megye
Nagyugróc: Nagyugróc (Veľké Uherce) — Bars megye
Oszlány: Oszlány (Oslany) — Bars megye
Páldi: Garampáldi (Pavlová) — Hont megye
Parassa: Parassapuszta (ma Honthoz tartozik) — Hont megye
Pázsit: Pázsit (Pažit) — Bars megye
Pél: Alsópél (Dolný Píal) / Felsőpél (Horný Píal) — Bars megye

- Pinár: Kiskálna [Kalnica, ma Kálna (Kálná nad Hronom) része] északi határában feküdt — Bars megye
- Rákó: Nagyrákó (Rakovo) — Turóc megye
- Revistye: Revistye vára (Revište), ma Revistyevárálja [Revištské Podzámcie, ma Zsarnóca (Žarnovica) része] — Bars megye
- Sarló: Kissalló (Tekovské Lužianky, ma Nagysalló része) / Nagysalló (Tekovské Lužany) — Bars megye
- Sáró: Sáró (Šarovce) — Bars megye
- Setétkút: Setétkút [Jesenské, ma Bese (Beša) része] — Bars megye
- Simony: Simony (Partizánske) — Bars megye
- Szalakusz: Szalakusz [Salakuzy, ma Szalakusz (Sokolníky) része] — Nyitra megye
- Szecse: Alsószecse (Dolná Seč) / Felsőszecse (Horná Seč) — Bars megye
- Széki: ma puszta Alsópél (Dolný Piel) és Bajka (Bajka) között — Bars megye
- Szkalka: Vágsziklás (Skalka nad Váhom) — Trencsén megye
- Sztrany: valószínűleg Kisterenye (ma Bátonyterenye része) közelében feküdt — Nógrád megye
- Tajna: Tajnasári (Tajná) — Bars megye
- Terenye: valószínűleg Kisterenye (ma Bátonyterenye része), esetleg Homokterenye (ma Mátraterenye része) — Nógrád megye
- Töhöl: Töhöl (Tehla) — Bars megye
- Tild: Tild (Telince) — Bars megye
- Tolmács: Garamtolmács (Tlmače) — Bars megye
- Turcsány: Turcsány (Turčianky) — Nyitra megye
- Újfalu: Garamújfalu (Nová Dedina) — Bars megye
- Valkóc: Valkóc (Volkovce) — Bars megye
- Valkász: Valkház (Vlkaš) — Bars megye
- Velkapolya: Pálosnagymező (Veľké Pole) — Bars megye
- Vezekény: Fakóvezekény (Plavé Vozokany) / Garamvezekény [Vozokany nad Hronom, ma Lekér (Hronovce) része] / Kisvezekény (Malé Vozokany) / Nagyvezekény (Veľké Vozokany) — Bars megye
- Zimány: Garamkelecsény (Hronské Kľačany) közelében feküdt — Bars megye
- Zliecho: Zsoló (Zliechov) — Trencsén megye
- Zselíz: Zselíz (Želiezovce) — Bars megye
- Zsembur: Felsőzsember (Žemberovce) — Hont megye

10. Irodalom- és rövidítésjegyzék

Levéltárak, levéltári jelzetek

Acta Ies.	MOL – Magyar Kamara Arhívuma, Acta Iesuitica
AMB	Archiv Města Brna (régén: Státní Archiv v Brně), Brünn
cs. lt.	család levéltára
DF	MOL – Diplomatikai Fényképgyűjtemény
DL	MOL – Diplomatikai Levéltár
hg.	herceg
lt.	levéltára
MNM	MOL — Magyar Nemzeti Múzeum törzsanyaga
MOL	Magyar Országos Levéltár, Budapest
MTA KT	Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Budapest
NRA	MOL — Magyar Kamara Archívuma, Neo-regestrata acta
PL Eszt. kápt. hh. lt.	Esztergomi Székesfőkáptalan Hiteleshelyi Levéltára (anyagát a Prímási Levéltár kezeli), Esztergom
PL Eszt. kápt. ml.	Esztergomi Székesfőkáptalan Magánlevéltára (anyagát a Prímási Levéltár kezeli) – Acta Radicalia, Esztergom
SNA	Štátny Národný Archív, Pozsony
Tab. prov.	MOL – Tabula Provincialis, Acta post advocatos

Forráskiadványok

AOkl	Anjou-kori Oklevéltár. I–XV., XVII., XIX–XX., XXI–II–XXVII. Főszerk.: Kristó Gyula. Budapest–Szeged, 1990–2007.
AOkm	Anjoukori Okmánytár. I–VII. Opere Nagy Imre, Tasnádi Nagy Gyula. Bp., 1878–1920.

- ÁUO Árpádkori Új Okmánytár. I–XII. Közzéteszi Wenzel Gusztáv. Pest, Bp., 1860–1874.
- Balassa-levéltár *Fekete Nagy Antal – Borsa Iván: A Balassa család levéltára. 1193–1526. Bp., 1990. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 18.)*
- Barsi okmánytár *Botka Tivadar: Bars vármegye hajdan és most. [Pest, 1868.]*
- CD Codex Diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis. I–XI. Stúdio et opera Georgii Fejér. Budaë, 1829–1844.
- CDES Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae. I–II. Ad edendum praeparavit Richard Marsina. Bratislavae, 1971–1987.
- CIH Codex Iuris Hungarici. Magyar Törvénytár. 1000–1526. évi törvényczikkek. Szerk.: Márkus Dezső etc. Bp., 1899.
- HO Hazai Okmánytár. I–VIII. Kiadják: Nagy Imre, Paur Iván, Ráth Károly, Véghely Dezső. Győr, 1865–1873. (I–V.), Bp., 1876–1891. (VI–VIII.)
- HOKl Hazai Oklevéltár. Szerk.: Nagy Imre, Deák Farkas és Nagy Gyula. Bp., 1879.
- Kállay-oklevéltár A nagykállói Kállay-család levéltára. I–II. Bp., 1943. (A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság Kiadványai 1–2.)
- MES Monumenta Ecclesiae Strigoniensis. I–II. Edidit Ferdinandus Knauz. Strigonii, 1874, 1882. III. Edidit Ludovicus Crescens Derek. Strigonii, 1924. IV. Ediderunt Gabriel Dreska, Geysa Érszegi, Andreas Hegedüs, Tiburtius Neumann, Cornelius Szovák, Stephanus Tringli. Strigonii–Budapestini, 1999.
- MOL CD A középkori Magyarország levéltári forrásainak adatbázisa (DL-DF 4.2) [CD-ROM]. Szerk.: Rácz György. Bp., 2003.
- Palásthy *Palásthy Pál: A Palásthyak. I–III. Bp., 1890–1891.*
- RS Regesta diplomatica nec non epistolaria Slovaciae. I–II. Ad edendum praeparavit: Vincent Sedlák. Bratislava, 1980, 1987.
- ZO A Zichi és Vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára. I–XII. Pest–Bp., 1871–1931.

Szakirodalom

- Bertényi*, 1976. *Bertényi Iván: Az országbírói intézmény története a XIV. században.* Bp., 1976.
- Borsa*, 1993. *Borsa Iván: Irattípusok a középkori Magyarországon.* In: *Levéltári Közlemények*, 64. (1993) 27–37. p.
- Dreska*, 2007. *Dreska Gábor: Előszó.* In: *Dreska Gábor: A pannonhalmi konvent hiteleshelyi működésének oklevéltára I. (1244–1398)* Győr, 2007. (A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai. Források, feldolgozások 6.)
- Eckhart*, 1914. *Franz, Eckhart: Die glaubwürdigen Orte Ungarns im Mittelalter.* In: *Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung. Ergänzungsband IX. Heft 2.* Innsbruck, 1914.
- Eckhart*, 2000. *Eckhart Ferenc: Magyar alkotmány- és jogtörténet.* Bp., 2000. (Mileniumi magyar történelem. Historikusok)
- Érszegi*, 2007. *Érszegi Géza: Zenta kiváltságlevele – 1506.* In: *Turul*, 80. (2007) 13–23. p.
- F. Romhányi*, 2000. *F. Romhányi Beatrix: Kolostorok és társaskáptalanok a középkori Magyarországon.* Bp., 2000.
- Haiczl*, 1913. *Haiczl Kálmán: A garamszentbenedeki apátság története.* Bp., 1913.
- Hajnik*, 1899. *Hajnik Imre: A magyar bírói szervezet és perjog az Árpád- és a vegyes-házi királyok alatt.* Bp., 1899.
- Hervay*, 2001. *Hervay F. Levente: A bencések és apátságai története a középkori Magyarországon.* In: *Paradisum plantavit. Bencés monostorok a középkori Magyarországon.* Szerk.: Takács Imre. Pannonhalma, 2001. 461–547. p.
- KMTL *Korai magyar történeti lexikon.* Főszerk.: Kristó Gyula. Szerk.: Engel Pál – Makk Ferenc. Bp., 1994.

- Kosztá*, 1999. *Kosztá László*: A pécsi székeskáptalan hiteleshelyi tevékenysége (1204–1353). Pécs, 1998. (Tanulmányok Pécs történetéből 4.)
- Marosi–Süme*gi, 1994. *Marosi Ernő – Süme*gi József: Garamszentbenedek. In: KMTL 230. p.
- PRT *A pannonhalmi Szent-Benedek-Rend története*. Szerk.: Erdélyi László – Sörös Pongrác. I–XII/B. Bp., 1902–1916.
- Solymosi*, 1994. *Solymosi László*: Hiteleshely. In: KMTL 263–264. p.
- Solymosi*, 1996. *Solymosi László*: A bencés konventek hiteleshelyi oklevéladásának kezdetei. In: Mons Sacer 996–1996. Pannonhalma ezer éve. I. Szerk.: Takács Imre. Pannonhalma, 1996. 481–498., 615–616. p. (Megjelent még: *Solymosi László*: Írásbeliség és társadalom az Árpád-korban. Bp., 2006. 117–137. p.)
- Szentpétery*, 1930. *Szentpétery Imre*: Magyar oklevéltan. Bp., 1930. (A magyar történettudomány kézikönyve II/3.) [Reprint: Bp., 1995.]
- Szovák*, 2001. *Szovák Kornél*: ...sub testimonio litterali eiusdem conventus... Bencés hiteleshelyek a középkori Magyarországon. In: Paradisum plantavit. Bencés monostorok a középkori Magyarországon. Szerk.: Takács Imre. Pannonhalma, 2001. 80–96. p.
- Takács*, 1992. *Takács Imre*: A magyarországi káptalanok és konventek középkori pecsétjei. Bp., 1992.
- Tringli*, 2000. *Tringli István*: Középkori oklevelek kiadásának problémái. In: Fons, 7. (2000) 7–40. p.

